

HET HEILIG EVANGELIE

naar de beschrijving van

MARKUS

STATENVERTALING BEWAREN

HET HEILIG EVANGELIE

naar de beschrijving van

MARKUS

(Statenvertaling)

De GBS is bezig met het taalkundig onderhoud van de Statenvertaling. In deze brochure vindt u de tekst van het eerste Bijbelboek dat gereedkwam, het Bijbelboek Markus.

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
LEERDAM

HET HEILIG EVANGELIE,

naar de beschrijving van

MARKUS

Johannes de Doper

1 HET begin des Evangelies van JESUS CHRISTUS, den Zone Gods.

2 Gelijk geschreven is in de Profeten:

^aZie, Ik zend Mijn engel voor Uw aangezigt, die Uw weg voor U heen bereiden zal. a Mal. 3:1. Matth. 11:10. Luk. 7:27.

3 ^bDe stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt Zijn paden recht.

b Jes. 40:3. Matth. 3:3. Luk. 3:4. Joh. 1:23.

4 ^cJohannes was dopende in de woestijn en predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden.

c Matth. 3:1. Luk. 3:3. Joh. 3:23.

5 ^dEn al het Joodse land ging tot hem uit en die van Jeruzalem; en werden allen van hem gedoopt in de rivier de Jordaan, belijdende hun zonden.

d Matth. 3:5. Luk. 3:7.

6 ^eEn Johannes was gekleed met kameelhaar, en met een lederen gordel om zijn lendenen, en at ^fsprinkhanen en wilden honing.

e 2 Kon. 1:8. Matth. 3:4. f Lev. 11:22.

7 ^gEn hij predikte, zeggende: Na mij komt Die sterker is dan ik, Wien ik niet waardig ben nederbukkende den riem Zijner schoenen te ontbinden.

g Matth. 3:11. Luk. 3:16. Joh. 1:27.

8 ^hIk heb ulieden wel gedoopt met water, maar Hij zal u dopen ⁱmet den Heiligen Geest.

h Matth. 3:11. Hand. 1:5; 11:16; 19:4. i Jes. 44:3. Joël 2:28. Hand. 2:4; 11:15.

Johannes doopt Jezus

9 En het geschiedde in diezelve dagen, dat Jezus kwam van Nazareth, *gelegen* in Galiléa, en werd van Johannes gedoopt in de Jordaan.

10 ^kEn terstond als hij uit het water opklom, zag hij de hemelen opengaan, en den Geest gelijk een duif op Hem nederdalen.

k Matth. 3:16. Luk. 3:21. Joh. 1:32.

11 En er geschiedde een stem uit de hemelen: ^lGij zijt Mijn geliefde Zoon, in

Denwelken Ik Mijn welbehagen heb.

l Ps. 2:7. Jes. 42:1. Matth. 3:17; 17:5. Mark. 9:7.

Luk. 3:22; 9:35. Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17.

De verzoeking in de woestijn

12 ^mEn terstond dreef Hem de Geest uit in de woestijn. m Matth. 4:1. Luk. 4:1.

13 En Hij was aldaar in de woestijn veertig dagen, verzocht van den satan; en was bij de wilde gedierten; en de engelen dienden Hem.

Het begin van Jezus' prediking

14 ⁿEn nadat Johannes overgeleverd was, kwam Jezus in Galiléa, predikende het Evangelie van het Koninkrijk Gods,

n Matth. 4:12. Luk. 4:14. Joh. 4:43.

15 En zeggende: De tijd is vervuld en het Koninkrijk Gods nabijgekomen; ^obekeert u en gelooft het Evangelie.

o Jes. 56:1.

De eerste discipelen

16 ^pEn wandelende bij de Galilese Zee, zag Hij Simon en Andréas, zijn broeder, werpende het net in de zee (want zij waren vissers).

p Matth. 4:18.

17 En Jezus zeide tot hen: Volgt Mij na, en Ik zal maken dat gij vissers ^qder mensen zult worden.

q Jer. 16:16. Ez. 47:10.

18 ^rEn zij terstond hun netten verlatende, zijn Hem gevolgd.

r Matth. 19:27. Mark. 10:28. Luk. 5:11; 18:28.

19 ^sEn vandaar een weinig voortgegaan zijnde, zag Hij Jakobus, den *zoon* van Zebedéüs, en Johannes, zijn broeder, en dezelve in het schip hun netten vermakende.

s Matth. 4:21.

20 En terstond riep Hij hen; en zij latende hun vader Zebedéüs in het schip met de huurlingen, zijn Hem nagevolgd.

De bezetene te Kapérnaüm

21 ^tEn zij kwamen binnen Kapérnaüm; en terstond op den sabbatdag in de sy-

nagoge gegaan zijnde, leerde Hij.

t Matth. 4:13. Luk. 4:31.

22 ^vEn zij werden verslagen over Zijn leer; want Hij leerde hen als macht hebben-de, en niet als de schriftgeleerden.

v Matth. 7:28. Luk. 4:32.

23 ^xEn er was in hun synagoge een mens met een onreinen geest, en hij riep uit,

x Luk. 4:33.

24 Zeggende: Laat af, wat hebben wij met U te doen, Gij Jezus Nazaréner? Zijt Gij gekomen om ons te verderven? Ik ken U wie Gij zijt, *namelijk* de Heilige Gods.

25 En Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwijg stil en ga uit van hem.

26 En de onreine geest hem scheuren-de, en roepende met een grote stem, ging uit van hem.

27 En zij werden allen ontsteld, zodat zij onder elkander vraagden, zeggende: Wat is dit? Wat nieuwe leer is deze, dat Hij met macht ook den onreinen geesten gebiedt en zij Hem gehoorzaam zijn?

28 En Zijn gerucht ging terstond uit in het gehele omliggende land van Galiléa.

De schoonmoeder van Petrus

29 ^yEn terstond uit de synagoge gegaan zijnde, kwamen zij in het huis van Simon en Andréas, met Jakobus en Johannes.

y Matth. 8:14. Luk. 4:38.

30 En Simons vrouws moeder lag met de koorts; en terstond zeiden zij Hem van haar.

31 En Hij tot haar gaande, vatte haar hand en richtte haar op; en terstond verliet haar de koorts, en zij diende hennelieden.

32 ^zAls het nu avond geworden was, toen de zon onderging, brachten zij tot Hem allen die kwalijk gesteld en van den duivel bezeten waren.

z Matth. 8:16. Luk. 4:40.

33 En de gehele stad was bijeenvergaderd omtrent de deur.

34 En Hij genas er velen, die door verscheidene ziekten kwalijk gesteld waren, en wierp vele duivelen uit, en liet den duivelen niet toe te spreken, omdat zij Hem kenden.

Prediking in geheel Galiléa

35 ^aEn des morgens vroeg, als het nog diep in den nacht was, opgestaan zijnde, ging Hij uit en ging heen in een woeste plaats ^ben bad aldaar.

a Luk. 4:42. b Matth. 14:23.

36 En Simon en die met hem *waren*, zijn Hem nagevolgd.

37 En zij Hem gevonden hebbende, zeiden tot Hem: Zij zoeken U allen.

38 En Hij zeide tot hen: ^cLaat ons in de bijliggende plaatsen gaan, opdat Ik ook daar predike; ^dwant daartoe ben Ik uitgegaan.

c Luk. 4:43. d Jes. 61:1. Luk. 4:18.

39 En Hij predikte in hun synagogen, door geheel Galiléa, en wierp de duivelen uit.

De reiniging van een melaatse

40 ^eEn tot Hem kwam een melaatse, biddende Hem en vallende voor Hem op de knieën, en tot Hem zeggende: Indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.

e Matth. 8:2. Luk. 5:12.

41 En Jezus met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, strekte de hand uit en raakte hem aan en zeide tot hem: Ik wil, word gereinigd.

42 En als Hij *dit* gezegd had, ging de melaatsheid terstond van hem, en hij werd gereinigd.

43 En als Hij hem strengelijk verboden had, deed Hij hem terstond van Zich gaan;

44 En zeide tot hem: Zie dat gij niemand iets zegt; maar ga heen en vertoon uzelf den priester, en offer voor uw reiniging hetgeen ^fMozes geboden heeft, hun tot een getuigenis.

f Lev. 13:2; 14:1.

45 Maar hij uitgegaan zijnde, begon vele dingen te verkondigen en dat woord te verbreiden, alzo dat Hij niet meer openbaarlijk in de stad kon komen, maar was buiten in de woeste plaatsen; en zij kwamen tot Hem van alle kanten.

De genezing van een verlamde

2 EN ^ana *sommige* dagen is Hij wederom binnen Kapérnaüm gekomen; en het werd gehoord dat Hij in huis was.

a Matth. 9:1. Luk. 5:17.

2 En terstond vergaderden *daar* velen, alzo dat ook zelfs de *plaatsen* omtrent de deur *hen* niet meer konden bevatten; en Hij sprak het Woord tot hen.

3 ^bEn er kwamen *sommigen* tot Hem, brengende een verlamde, die van vier gedragen werd.

^b Matth. 9:1. Luk. 5:18.

4 En niet kunnende tot Hem naderen vanwege de schare, ontdekten zij het dak waar Hij was; en *dat* opengebrouwen hebbende, lieten zij het beddeken neder waar de verlamde op lag.

5 En Jezus hun geloof ziende, zeide tot den verlamde: Zoon, uw zonden zijn u vergeven.

6 En sommigen van de schriftgeleerden zaten aldaar en overdachten in hun harten:

7 Wat spreekt Deze aldus *godslasteringen*? ^cWie kan de zonden vergeven dan alleen God?

^c Ps. 32:5; 51:3. Jes. 43:25.

8 En Jezus terstond in Zijn geest bekenende dat zij alzo in zichzelf overdachten, zeide tot hen: Wat overdenkt gij deze dingen in uw harten?

9 Wat is lichter, te zeggen tot den verlamde: De zonden zijn u vergeven; of te zeggen: Sta op en neem uw beddeken op en wandel?

10 Doch opdat gij moogt weten dat de Zoon des mensen macht heeft om de zonden op de aarde te vergeven (zeide Hij tot den verlamde):

11 Ik zeg u, sta op en neem uw beddeken op en ga heen naar uw huis.

12 En terstond stond hij op, en het beddeken opgenomen hebbende, ging hij uit in aller tegenwoordigheid; zodat zij zich allen ontzetten, en verheerlijkten God, zeggende: Wij hebben nooit zulks gezien.

De roeping van Levi

13 ^dEn Hij ging wederom uit naar de zee; en de gehele schare kwam tot Hem, en Hij leerde hen.

^d Matth. 9:9. Luk. 5:27.

14 En voorbijgaande zag Hij Levi, *den zoon* van Alféüs, zitten in het tolhuis, en zeide tot hem: Volg Mij. En hij opstaande, volgde Hem.

15 En het geschiedde als Hij aanzat in

deszelfs huis, dat ook vele tollenaars en zondaren aanzaten met Jezus en Zijn discipelen; want zij waren velen en waren Hem gevolgd.

16 En de schriftgeleerden en de farizeeën, ziende Hem eten met de tollenaars en zondaren, zeiden tot Zijn discipelen: *Wat is het* dat Hij met de tollenaars en zondaren eet en drinkt?

17 En Jezus *dat* horende, zeide tot hen: Die gezond zijn, hebben den medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn.

^eIk ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering.

^e Matth. 9:13; 21:31. Luk. 5:32; 19:10. 1 Tim. 1:15.

Het vasten

18 ^fEn de discipelen van Johannes en van de farizeeën vastten; en zij kwamen en zeiden tot Hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes en van de farizeeën, en Uw discipelen vasten niet?

^f Matth. 9:14. Luk. 5:33.

19 En Jezus zeide tot hen: ^gKunnen ook de bruiloftskinderen vasten, terwijl de Bruidegom bij hen is? Zo langen tijd zij den Bruidegom bij zich hebben, kunnen zij niet vasten.

^g Jes. 62:5. 2 Kor. 11:2.

20 Maar de dagen zullen komen wanneer de Bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en alsdan zullen zij vasten in dezelve dagen.

21 En niemand naait een lap ongevold laken op een oud kleed; anders scheurt deszelfs nieuwe aangenaaide lap *iets* af van het oude *kleed*, en er wordt een erger scheur.

22 ^hEn niemand doet nieuwen wijn in oude *lederen* zakken; anders doet de nieuwe wijn de *lederen* zakken barsten, en de wijn wordt uitgestort, en de *lederen* zakken verderven; maar nieuwen wijn moet men in nieuwe *lederen* zakken doen.

^h Matth. 9:17.

Het aren plukken op den sabbat

23 ⁱEn het geschiedde dat Hij op een sabbatdag door het gezaaide ging, en Zijn discipelen begonnen al gaande aren te plukken.

ⁱ Deut. 23:25. Matth. 12:1. Luk. 6:1.

24 En de farizeeën zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij op den sabbatdag ^kwat niet geoorloofd is? k Ex. 20:10.

25 En Hij zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen wat ^lDavid gedaan heeft, als hij nood had en hem hongerde, en degenen die met hem *waren*? l 1 Sam. 21:6.

26 Hoe hij ingegaan is in het huis Gods, ten tijde van Abjathar, den hogepriester, en de toonbroden gegeten heeft, die niemand zijn geoorloofd te eten ^mdan den priesters, en ook gegeven heeft degenen die met hem waren? m Lev. 24:9.

27 En Hij zeide tot hen: De sabbat is gemaakt om den mens, niet de mens om den sabbat.

28 ⁿZo is dan de Zoon des mensen een Heere ook van den sabbat.

n Matth. 12:8. Luk. 6:5.

De man met de dorre hand

3 EN^a Hij ging wederom in de synagoge; en aldaar was een mens, hebbende een verdorde hand.

a Matth. 12:9. Luk. 6:6.

2 En zij namen Hem waar, of Hij op den sabbat hem genezen zou, opdat zij Hem beschuldigen mochten.

3 En Hij zeide tot den mens die de verdorde hand had: Sta op in het midden.

4 En Hij zeide tot hen: Is het geoorloofd op sabbatdagen goed te doen of kwaad te doen? Een mens te behouden of te doden? En zij zwegen stil.

5 En als Hij hen met toorn rondom aangezien had, meteen bedroefd zijnde over de verharding van hun hart, zeide Hij tot den mens: Strek uw hand uit. En hij strekte ze uit; ^ben zijn hand werd hersteld, gezond gelijk de andere. b 1 Kon. 13:6.

6 ^cEn de farizeeën uitgegaan zijnde, hebben terstond met de herodianen tezamen raad gehouden tegen Hem, hoe zij Hem zouden doden.

c Matth. 12:14. Joh. 10:39; 11:53.

De toeloop der schare

7 En Jezus vertrok met Zijn discipelen naar de zee; ^den Hem volgde een grote menigte van Galiléa en van Judéa,

d Matth. 4:25. Luk. 6:17.

8 En van Jeruzalem en van Iduméa en *van* over de Jordaan; en die *van* omtrent Tyrus en Sidon, een grote menigte, gehoord hebbende hoe grote dingen Hij deed, kwamen tot Hem.

9 En Hij zeide tot Zijn discipelen, dat een scheepje steeds omtrent Hem blijven zou om der schare wil, opdat zij Hem niet zouden verdringen.

10 Want Hij had er velen genezen, also dat Hem al degenen die *enige* kwalen hadden, overvielen, opdat zij Hem mochten aanraken.

11 En de onreine geesten, als zij Hem zagen, vielen voor Hem neder en riepen, zeggende: Gij zijt de Zone Gods.

12 En Hij gebood hun scherpelijk dat zij Hem niet zouden openbaar maken.

De roeping der twaalf

13 ^eEn Hij klom op den berg en riep tot Zich die Hij wilde; en zij kwamen tot Hem. e Matth. 10:1. Mark. 6:7. Luk. 6:13; 9:1.

14 En Hij stelde er twaalf, opdat zij met Hem zouden zijn, en opdat Hij dezelve zou uitzenden om te prediken;

15 En om macht te hebben de ziekten te genezen en de duivelen uit te werpen.

16 En Simon gaf Hij den *toenaam* Petrus;

17 En Jakobus, den *zoon* van Zebedeüs, en Johannes, den broeder van Jakobus; en gaf hun *toenamen*, Boanérges, hetwelk is zonen des donders;

18 En Andréas, en Filippus, en Bartholoméüs, en Mattheüs, en Thomas, en Jakobus, den *zoon* van Alféüs, en Thaddéüs, en Simon Kananites,

19 En Judas Iskariot, die Hem ook ver-raden heeft.

Jezus en Beëlzebul

20 En zij kwamen in huis; en daar vergaderde wederom een schare, also dat zij ook zelfs ^fniet konden brood eten.

f Mark. 6:31.

21 En als Zijn verwanten *dit* hoorden, gingen zij uit om Hem vast te houden; want zij zeiden: Hij is buiten Zijn zinnen.

22 En de schriftgeleerden, die van Jeruzalem afgekomen waren, zeiden: ^gHij heeft Beëlzebul, en door den overste der duivelen werpt Hij de duivelen uit.

g Matth. 9:34; 12:24. Luk. 11:15. Joh. 8:48.

23 En hen tot Zich geroepen hebbende, ^hzeide Hij tot hen in gelijkenissen: Hoe kan de satan den satan uitwerpen?

h Matth. 12:25.

24 En indien een koninkrijk tegen zichzelf verdeeld is, zo kan dat koninkrijk niet bestaan.

25 En indien een huis tegen zichzelf verdeeld is, zo kan dat huis niet bestaan.

26 En indien de satan tegen zichzelf opstaat en verdeeld is, zo kan hij niet bestaan, maar heeft een einde.

27 ⁱEr kan niemand in het huis eens sterken ingaan en zijn vaten ontroven, ^kindien hij niet eerst den sterke bindt; en alsdan zal hij zijn huis beroven.

i Matth. 12:29. k Kol. 2:15.

28 Voorwaar Ik zeg u, ^ldat al de zonden den kinderen der mensen zullen vergeven worden, en allerlei lasteringen waarmede zij zullen gelasterd hebben;

l 1 Sam. 2:25. Matth. 12:31. Luk. 12:10. 1 Joh. 5:16.

29 ^mMaar zo wie gelasterd zal hebben tegen den Heiligen Geest, die heeft geen vergeving in der eeuwigheid, maar hij is schuldig des eeuwigen oordeels.

m 1 Joh. 5:16.

30 Want zij zeiden: Hij heeft een onreinen geest.

Jezus' ware verwanten

31 ⁿZo kwamen dan Zijn broeders en Zijn moeder; en buiten staande, zonden zij tot Hem en riepen Hem.

n Matth. 12:46. Luk. 8:19.

32 En de schare zat rondom Hem; en zij zeiden tot Hem: Zie, Uw moeder en Uw broeders daarbuiten zoeken U.

33 En Hij antwoordde hun, zeggende: Wie is Mijn moeder, of Mijn broeders?

34 En rondom overzien hebbende die om Hem zaten, zeide Hij: Zie, Mijn moeder en Mijn broeders.

35 ^oWant zo wie den wil Gods doet, die is Mijn broeder en Mijn zuster en moeder.

o Joh. 15:14. 2 Kor. 5:16, 17.

De zaaier

4 ^{EN}^a Hij begon wederom te leren omtrent de zee; en er vergaderde een grote schare bij Hem, alzo dat Hij, in het schip gegaan zijnde, nederzat op de zee; en de gehele schare was op het land aan de zee.

a Matth. 13:1. Luk. 8:4.

2 En Hij leerde hun vele dingen door gelijkenissen, en Hij zeide in Zijn lering tot hen:

3 Hoort toe: Zie, een zaaier ging uit om te zaaien.

4 En het geschiedde in het zaaien, dat het ene *deel van het zaad* viel bij den weg; en de vogelen des hemels kwamen en aten het op.

5 En het andere viel op het steenachtige, waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geen diepte van aarde had.

6 Maar als de zon opgegaan was, zo is het verbrand geworden, en omdat het geen wortel had, zo is het verdord.

7 En het andere viel in de doornen, en de doornen wiesen op en verstikten hetzelfde, en het gaf geen vrucht.

8 En het andere viel in de goede aarde en gaf vrucht, die opging en wies; en het ene droeg dertig- en het andere zestig- en het andere honderdvoud.

9 En Hij zeide tot hen: Wie oren heeft om te horen, die hore.

10 ^bEn als Hij nu alleen was, vraagden Hem degenen die omtrent Hem *waren*, met de twaalve, naar de gelijkenis.

b Matth. 13:10. Luk. 8:9.

11 En Hij zeide tot hen: ^cHet is u gegeven te verstaan de verborgenheid van het Koninkrijk Gods; ^dmaar dengenen die buiten zijn, geschieden al deze dingen door gelijkenissen;

c Matth. 11:25. 2 Kor. 2:14. d 2 Kor. 3:14.

12 ^eOpdat zij ziende zien en niet bemerken, en horende horen en niet verstaan; opdat zij zich niet te eniger tijd bekeren en hun de zonden vergeven worden.

e Jes. 6:9. Matth. 13:14. Luk. 8:10.

Joh. 12:40. Hand. 28:26. Rom. 11:8.

13 En Hij zeide tot hen: Weet gij deze gelijkenis niet? En hoe zult gij al de gelijkenissen verstaan?

14 ^fDe zaaier is die het Woord zaait.

^f Matth. 13:19. Luk. 8:11.

15 En dezen zijn die bij den weg *bezaaid worden*, waarin het Woord gezaaid wordt; en als zij het gehoord hebben, zo komt de satan terstond en neemt het Woord weg, hetwelk in hun harten gezaaid was.

16 En dezen zijn desgelijks, die op de steenachtige *plaatsen* bezaaid worden, welke, als zij het Woord gehoord hebben, terstond hetzelfde met vreugde ontvangen;

17 En hebben geen wortel in zichzelf, maar zijn voor een tijd; daarna, als verdrukking of vervolging komt om des Woords wil, zo worden zij terstond geërgerd.

18 En dezen zijn die in de doornen bezaaid worden, *namelijk* degenen die het Woord horen;

19 ^gEn de zorgen dezer wereld en de begeerten omtrent de andere dingen inkomende, verstikken het Woord, en het wordt onvruchtbaar.

^g Matth. 19:23. Mark. 10:23. Luk. 18:24. 1 Tim. 6:9.

20 En dezen zijn die in de goede aarde bezaaid zijn, welke het Woord horen en aannemen en dragen vruchten, het ene dertig- en het andere zestig- en het andere honderdvoud.

Het licht op den kandelaar

21 ^hEn Hij zeide tot hen: Komt ook de kaars opdat zij onder de korenmaat of onder het bed gezet worde? *Is het* niet opdat zij op den kandelaar gezet worde?

^h Matth. 5:15. Luk. 8:16; 11:33.

22 ⁱWant er is niets verborgen, dat niet geopenbaard zal worden; en er is niets geschied *om* verborgen *te zijn*, maar opdat het in het openbaar zou komen.

ⁱ Job 12:22. Matth. 10:26. Luk. 8:17; 12:2.

23 Zo iemand oren heeft om te horen, die hore.

24 En Hij zeide tot hen: Ziet wat gij hoort. ^kMet wat maat gij meet, zal u gemeten worden, en u die hoort, zal *meer* toegelegd worden.

^k Matth. 7:2. Luk. 6:38.

25 ^lWant zo wie heeft, dien zal gegeven worden; en wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft.

^l Matth. 13:12; 25:29. Luk. 8:18; 19:26.

Het vanzelf uitspruitende zaad

26 En Hij zeide: Alzo is het Koninkrijk Gods, gelijk of een mens het zaad in de aarde wierp;

27 En *voorts* sliep en opstond, nacht en dag; en het zaad uitsproot en lang werd, dat hij zelf niet wist hoe.

28 Want de aarde brengt vanzelf vrucht voort: eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar.

29 En als de vrucht *zich* voordoet, terstond zendt hij de sikkel daarin, omdat de oogst daar is.

Het mosterdzaad

30 ^mEn Hij zeide: Waarbij zullen wij het Koninkrijk Gods vergelijken, of met wat gelijkenis zullen wij hetzelfde gelijken?

^m Matth. 13:31. Luk. 13:18.

31 *Namelijk* bij een mosterdzaad, hetwelk, wanneer het in de aarde gezaaid wordt, het minste is van al de zaden die op de aarde *zijn*.

32 En wanneer het gezaaid is, gaat het op en wordt het meeste van al de moeskruiden, en maakt grote takken, alzo dat de vogelen des hemels onder zijn schaduw kunnen nestelen.

33 ⁿEn door vele zulke gelijkenissen sprak Hij hun het Woord, naar dat zij het horen konden.

ⁿ Matth. 13:34.

34 En zonder gelijkenis sprak Hij hun niet; maar Hij verklaarde alles Zijn discipelen afzonderlijk.

De storm gestild

35 ^oEn op denzelven dag, als het nu avond geworden was, zeide Hij tot hen: Laat ons overvaren aan de andere zijde.

^o Matth. 8:23. Luk. 8:22.

36 En zij de schare gelaten hebbende, namen Hem mede, gelijk Hij in het schip was; en er waren nog andere scheepjes met Hem.

37 En er werd een grote storm van wind, en de baren sloegen over in het

schip, also dat het nu vol werd.

38 En Hij was in het achterschip, slappende op een oorkussen; en zij wekten Hem op en zeiden tot Hem: Meester, bekommert het U niet dat wij vergaan?

39 En Hij opgewekt zijnde, ^pbestrafte den wind, en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil. En de wind ging liggen en er werd grote stilte.

^p Job 26:12. Ps. 107:29. Jes. 51:10.

40 En Hij zeide tot hen: Wat zijt gij zo vreesachtig? Hoe hebt gij geen geloof?

41 En zij vreesden met grote vreze en zeiden tot elkander: Wie is toch Deze, dat ook de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn?

De Gadareense bezetene

5 ^{EN}^a zij kwamen over op de andere zijde der zee, in het land der Gadarénen.

^a Matth. 8:28. Luk. 8:26.

2 En als Hij uit het schip gegaan was, terstond ontmoette Hem uit de graven een mens met een onreinen geest;

3 Dewelke *zijn* woning in de graven had, en niemand kon hem binden, ook zelfs niet met ketenen.

4 Want hij was menigmaal met boeien en ketenen gebonden geweest, en de ketenen waren van hem in stukken getrokken en de boeien verbrijzeld, en niemand was machtig om hem te temmen.

5 En hij was altijd, nacht en dag, op de bergen en in de graven, roepende en slaande zichzelf met stenen.

6 Als hij nu Jezus van verre zag, liep hij toe en aanbad Hem.

7 En met een grote stem roepende, zeide hij: Wat heb ik met U *te doen*, Jezus, Gij Zone Gods des Allerhoogsten? Ik bezweer U bij God, dat Gij mij niet pijngt.

8 (Want Hij zeide tot hem: Gij onreine geest, ga uit van den mens.)

9 En Hij vraagde hem: Welke is uw naam? En hij antwoordde, zeggende: Mijn naam is Legio; want wij zijn velen.

10 En hij bad Hem zeer, dat Hij hen buiten het land niet wegzond.

11 En aldaar aan de bergen was een

grote kudde zwijnen weidende.

12 En al de duivelen baden Hem, zeggende: Zend ons in die zwijnen, opdat wij in dezelve mogen varen.

13 En Jezus liet het hun terstond toe. En de onreine geesten, uitgevaren zijnde, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de steilte af in de zee (daar waren er nu omtrent tweeduizend) en zij versmoorden in de zee.

14 En die de zwijnen weidden, zijn gevlucht, en boodschapten *zulks* in de stad en op het land; en zij gingen uit om te zien wat het was dat er geschied was.

15 En zij kwamen tot Jezus, en zagen den bezetene zittende en gekleed en wel bij zijn verstand, *namelijk* die het legioen gehad had; en zij werden bevreesd.

16 En die het gezien hadden, vertelden hun wat den bezetene geschied was, en ook van de zwijnen.

17 ^bEn zij begonnen Hem te bidden dat Hij van hun landpalen weging.

^b Hand. 16:39.

18 ^cEn als Hij in het schip ging, bad Hem degene die bezeten was geweest, dat hij met Hem mocht zijn. ^c Luk. 8:38.

19 Doch Jezus liet hem *dat* niet toe, maar zeide tot hem: Ga heen naar uw huis tot de uwen, en een boodschap hun wat grote dingen de Heere u gedaan heeft, en *hoe* Hij Zich over u ontfermd heeft.

20 En hij ging heen en begon te verkondigen in het *land* van Dekápolis, wat grote dingen hem Jezus gedaan had; en zij verwonderden zich allen.

Het dochtertje van Jairus.

De bloedvloeiende vrouw

21 ^dEn als Jezus wederom in het schip overgevaren was aan de andere zijde, vergaderde een grote schare bij Hem; en Hij was bij de zee. ^d Luk. 8:40.

22 ^eEn zie, er kwam een van de oversten der synagoge, met name Jairus, en Hem ziende, viel hij aan Zijn voeten,

^e Matth. 9:18. Luk. 8:41.

23 En bad Hem zeer, zeggende: Mijn dochtertje is in haar uiterste; *ik bid U*

dat Gij komt en de handen op haar legt, opdat zij behouden worde, en zij zal leven.

24 En Hij ging met hem; en een grote schare volgde Hem, en zij verdrongen Hem.

25 ^fEn een zekere vrouw die twaalf jaren den vloed des bloeds gehad had,

^f Lev. 15:25. Matth. 9:20. Luk. 8:43.

26 En veel geleden had van vele medicijnmeesters, en al het hare *daaraan* ten koste gelegd en geen baat gevonden had, maar met welke het veeleer erger geworden was;

27 *Deze* van Jezus horende, kwam onder de schare van achteren en raakte Zijn kleed aan.

28 Want zij zeide: Indien ik maar Zijn klederen mag aanraken, ik zal gezond worden.

29 En terstond is de bron haars bloeds opgedroogd, en zij gevoelde aan haar lichaam dat zij van die kwaal genezen was.

30 En terstond Jezus bekennde in Zichzelven ^gde kracht die van Hem uitgegaan was, keerde Zich om in de schare en zeide: Wie heeft Mijn klederen aangeraakt?

^g Luk. 6:19.

31 En Zijn discipelen zeiden tot Hem: Gij ziet dat de schare U verdringt, en zegt Gij: Wie heeft Mij aangeraakt?

32 En Hij zag rondom, om haar te zien die dat gedaan had.

33 En de vrouw vrezende en bevende, wetende wat aan haar geschied was, kwam en viel voor Hem neder en zeide Hem al de waarheid.

34 ^hEn Hij zeide tot haar: Dochter, uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede en wees genezen van deze uw kwaal.

^h Matth. 9:22. Mark. 10:52.

35 ⁱTerwijl Hij nog sprak, kwamen *enigen* van *het huis* van den overste der synagoge, zeggende: Uw dochter is gestorven; wat doet gij den Meester nog moeite aan?

ⁱ Luk. 8:49.

36 En Jezus terstond gehoord hebben de het woord dat er gesproken werd, zeide tot den overste der synagoge: Vrees niet, geloof alleenlijk.

37 En Hij liet niemand toe Hem te volgen dan Petrus, en Jakobus, en Johannes, den broeder van Jakobus;

38 En kwam in het huis van den overste der synagoge, en zag de beroering *en degenen* die zeer weenden en huilden.

39 En ingegaan zijnde, zeide Hij tot hen: Wat maakt gij beroering en *wat* weent gij? ^kHet kind is niet gestorven, maar het slaapt.

^k Joh. 11:11.

40 En zij belachten Hem; maar Hij, als Hij hen allen had uitgedreven, nam bij Zich den vader en de moeder des kinds en degenen die met Hem *waren*, en ging binnen, waar het kind lag.

41 En Hij vatte de hand van het kind en zeide tot haar: Talítha kúmi; hetwelk is, zijnde overgezet: Gij dochtertje (Ik zeg u), sta op.

42 En terstond stond het dochtertje op en wandelde; want het was twaalf jaren *oud*; en zij ontzetten zich met grote ontzetting.

43 En Hij gebod hun zeer dat niemand datzelve zou weten, en zeide dat men haar zou te eten geven.

Jezus in Nazareth verworpen

6 ^{EN}^a Hij ging vandaar weg en kwam in Zijn vaderland, en Zijn discipelen volgden Hem.

^a Matth. 13:53. Luk. 4:16.

2 En als het sabbat geworden was, begon Hij in de synagoge te leren; en velen die *Hem* hoorden, ontzetten zich, zeggende: Vanwaar *komen* Dezen deze dingen? En wat wijsheid is dit, die Hem gegeven is, dat ook zulke krachten door Zijn handen geschieden?

3 ^bIs Deze niet de Timmerman, de Zoon van Maria, en de Broeder van Jakobus en van Joses, en van Judas en van Simon? En zijn Zijn zusters niet hier bij ons? En zij werden aan Hem geërgerd.

^b Joh. 6:42.

4 En Jezus zeide tot hen: ^cEen profeet is niet ongeëerd dan in zijn vaderland en onder *zijn* verwanten en in zijn huis.

^c Matth. 13:57. Luk. 4:24. Joh. 4:44.

5 ^dEn Hij kon aldaar geen kracht doen; dan Hij legde weinigen zieken de handen op en genas hen.

^d Matth. 13:58.

6 En Hij verwonderde Zich over hun ongeloof, ^een omging de dorpen *daar* rondom, lerende. ^e Matth. 9:35. Luk. 13:22.

De uitzending der twaalve

7 ^fEn Hij riep tot Zich de twaalve, en begon hen uit te zenden twee en twee, en gaf hun macht over de onreine geesten. ^f Matth. 10:1. Luk. 6:13; 9:1.

8 En Hij gebood hun, dat zij niets zouden nemen tot den weg, dan alleenlijk een staf; geen reiszak, geen brood, geen geld in den gordel;

9 ^gMaar dat zij schoenzolen zouden aanbinden, en met geen twee rokken gekleed zijn. ^g Hand. 12:8.

10 En Hij zeide tot hen: Zo waar gij in een huis zult ingaan, blijft daar totdat gij vandaar uitgaat.

11 ^hEn zo wie u niet zullen ontvangen, noch u horen, vertrekkende vandaar, ⁱschudt het stof af dat onder aan uw voeten is, hun tot een getuigenis. ^kVoorwaar zeg Ik u: Het zal Sódóm of Gomórra verdraaglijker zijn in den dag des oordeels dan dezelve stad.

^h Matth. 10:14. Luk. 9:5. ⁱ Hand. 13:51; 18:6.

^k Matth. 10:15. Luk. 10:12.

12 En uitgegaan zijnde, predikten zij dat zij zich zouden bekeren.

13 En zij wierpen vele duivelen uit, ^len zalfden vele kranken met olie, en maakten hen gezond. ^l Jak. 5:14.

De dood van Johannes den Doper

14 ^mEn de koning Herodes hoorde het (want Zijn Naam was openbaar geworden) en zeide: Johannes, die daar doopte, is van de doden opgewekt, en daarom werken die krachten in hem.

^m Matth. 14:1. Luk. 9:7.

15 Anderen zeiden: Hij is Elía. En anderen zeiden: Hij is een profeet, of als een der profeten.

16 Maar als het Herodes hoorde, zeide hij: Deze is Johannes, dien ik onthoofd heb; die is van de doden opgewekt.

17 ⁿWant dezelve Herodes *enigen* uitgezonden hebbende, had Johannes gevangengenomen en hem in de gevangenis gebonden, uit oorzaak van Heródias,

de huisvrouw van zijn broeder Filippus, omdat hij haar getrouwd had.

ⁿ Matth. 14:3. Luk. 3:19; 9:9.

18 Want Johannes zeide tot Herodes: ^oHet is u niet goorloofd de huisvrouw uws broeders te hebben. ^o Leviticus 18; 20:21.

19 En Heródias legde het op hem toe en wilde hem doden, en kon niet;

20 Want Herodes vreesde Johannes, wetende dat hij een ^prechtaardig en heilig man was, en hield hem in waarde; en als hij hem hoorde, deed hij vele dingen, en hoorde hem gaarne.

^p Matth. 14:5; 21:26.

21 En als er een welgelegen dag gekomen was, toen Herodes ^qop den dag zijner geboorte een maaltijd aanrichtte voor zijn groten en de oversten over duizend en de voornaamsten van Galiléa;

^q Gen. 40:20. Matth. 14:6.

22 En als de dochter van dezelve Heródias inkwam en danste, en Herodes en dengenen die medeaanzaten, behaagde, zo zeide de koning tot het dochtertje: Eis van mij wat gij ook wilt, en ik zal het u geven.

23 ^rEn hij zwoer haar: Zo wat gij van mij zult eisen, zal ik u geven, *ook* tot de helft mijns koninkrijks. ^r Richt. 11:30.

24 En zij uitgegaan zijnde, zeide tot haar moeder: Wat zal ik eisen? En die zeide: Het hoofd van Johannes den Doper.

25 En zij terstond met haast ingaande tot den koning, heeft het geëist, zeggende: Ik wil dat gij mij nu terstond in een schotel geeft het hoofd van Johannes den Doper.

26 En de koning zeer bedroefd geworden zijnde, *nochtans* om de eden en dengenen die medeaanzaten, wilde hij haar *hetzelve* niet afslaan.

27 ^sEn de koning zond terstond een scherprechter en gebood zijn hoofd daar te brengen. Deze nu ging heen en onthoofdde hem in de gevangenis,

^s Matth. 14:10.

28 En bracht zijn hoofd in een schotel en gaf hetzelve het dochtertje, en het dochtertje gaf hetzelve haar moeder.

29 En als zijn discipelen *dit* hoorden,

gingen zij en namen zijn dood lichaam weg en legden het in een graf.

De eerste wonderbare spijziging

30 ^tEn de apostelen kwamen weder tezamen tot Jezus, en boodschapten Hem alles, beide wat zij gedaan hadden en wat zij geleerd hadden. ^tLuk. 9:10.

31 En Hij zeide tot hen: Komt gijlieden in een woeste plaats hier alleen, en rust een weinig. Want er waren velen die kwamen en die gingen, ^ven zij hadden zelfs geen gelegen tijd om te eten. ^vMark. 3:20.

32 ^xEn zij vertrokken in een schip naar een woeste plaats alleen. ^xMatth. 14:13. Luk. 9:10. Joh. 6:1.

33 En de scharen zagen hen heenvaren en velen werden Hem kennende, en liepen gezamenlijk te voet van alle steden daarheen, en kwamen hen voor, en gingen tezamen tot Hem.

34 En Jezus uitgaande ^yzag een grote schare, en werd innerlijk met ontferming bewogen over hen; ^zwant zij waren als schapen die geen herder hebben; ^aen Hij begon hun vele dingen te leren. ^yMatth. 9:36; 14:14.

^zJer. 23:1. Ez. 34:2. a Luk. 9:11.

35 ^bEn als het nu laat op den dag geworden was, kwamen Zijn discipelen tot Hem en zeiden: Deze plaats is woest, en het is nu laat op den dag;

^bMatth. 14:15. Luk. 9:12. Joh. 6:5.

36 Laat hen van U, opdat zij heengaan in de omliggende gehuchten en dorpen, en broden voor zichzelf mogen kopen; want zij hebben niet wat zij eten zullen.

37 Maar Hij antwoordende zeide tot hen: Geeft gij hun te eten. En zij zeiden tot Hem: Zullen wij heengaan en kopen voor tweehonderd penningen brood en hun te eten geven?

38 En Hij zeide tot hen: Hoevele broden hebt gij? Gaat heen en beziet *het*. ^cEn toen zij het vernomen hadden, zeiden zij: Vijf, en twee vissen. ^cMatth. 14:17. Luk. 9:13. Joh. 6:9.

39 En Hij gebood hun dat zij hen allen zouden doen nederzitten in gezelschap

pen op het groene gras.

40 En zij zaten neder in gedeelten, bij honderd tezamen en bij vijftig tezamen.

41 En als Hij de vijf broden en twee vissen genomen had, ^dzag Hij op naar den hemel, ^ezegende en brak de broden, en gaf ze Zijn discipelen, opdat zij ze hun zouden voorleggen; en de twee vissen deelde Hij voor allen. ^dJoh. 17:1. e 1 Sam. 9:13.

42 En zij aten allen en zijn verzadigd geworden.

43 En zij namen op twaalf volle korven brokken, en van de vissen.

44 En die daar de broden gegeten hadden, waren omtrent vijfduizend mannen.

Jezus wandelt op de zee

45 ^fEn terstond dwong Hij Zijn discipelen in het schip te gaan en vooruit te varen aan de andere zijde tegenover Bethsáïda, terwijl Hij de schare van Zich zou laten. ^fMatth. 14:22. Joh. 6:17.

46 ^gEn als Hij denzelven hun afscheid gegeven had, ging Hij op den berg om te bidden. ^gMatth. 14:23. Luk. 6:12.

47 ^hEn als het nu avond was geworden, zo was het schip in het midden van de zee, en Hij was alleen op het land. ^hMatth. 14:23. Joh. 6:16.

48 En Hij zag dat zij zich zeer pijnigden om *het schip* voort te krijgen (want de wind was hun tegen). En omtrent de vierde wake des nachts kwam Hij tot hen, wandelende op de zee, en wilde hun voorbijgaan.

49 En zij, ziende Hem wandelen op de zee, meenden dat het een spooksel was, en schreeuwden zeer.

50 Want zij zagen Hem allen en werden ontroerd; en terstond sprak Hij met hen en zeide tot hen: Weest welgemoed, Ik ben het, vreest niet.

51 En Hij klom tot hen in het schip, en de wind stilde; en zij ontzetten zich bovenmate zeer in zichzelf en waren verwonderd.

52 Want zij hadden niet gelet op *het wonder* der broden; want hun hart was verhard.

53 ⁱEn als zij overgevaren waren, kwamen zij in het land Gennésaret en hielden er zich op. i Matth. 14:34.

54 En als zij uit het schip gegaan waren, terstond werden zij Hem kennende.

55 En het gehele omliggende land doorlopende, begonnen zij op beddekens degenen die kwalijk gesteld waren, om te dragen, ter plaatse waar zij hoorden dat Hij was.

56 En zo waar Hij kwam, in dorpen of steden of gehuchten, daar legden zij de zieken op de markten, en baden Hem dat zij maar den zoom Zijns kleeds aanraken mochten; en zovelen als er Hem aanraakten, werden gezond.

De ware reinheid

7 EN^a tot Hem vergaderden de farizeeën en sommigen der schriftgeleerden, die van Jeruzalem gekomen waren; a Matth. 15:1.

2 En ziende dat sommigen van Zijn discipelen met onreine, dat is met ongewassen handen brood aten, berispten zij hen.

3 Want de farizeeën en al de Joden eten niet, tenzij dat zij *eerst* de handen dikwijls wassen, houdende de inzetten der ouden.

4 En van de markt *komende*, eten zij niet, tenzij dat zij *eerst* gewassen zijn; en vele andere dingen zijn er die zij aangenomen hebben te houden, *als namelijk* de wassingen der drinkbekers en kannen en koperen vaten en bedden.

5 Daarna vraagden Hem de farizeeën en de schriftgeleerden: Waarom wandelen Uw discipelen niet naar de inzetten der ouden, maar eten het brood met ongewassen handen?

6 Maar Hij antwoordde en zeide tot hen: Wel heeft Jesaja van u, geveinsden, geprofeteerd, gelijk geschreven is: ^bDit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van Mij; b Jes. 29:13. Ez. 33:31.

7 ^cDoch tevergeefs eren zij Mij, lerende leringen *die geboden zijn* der mensen. c Matth. 15:9. Kol. 2:18, 20. Tit. 1:14.

8 Want nalatende het gebod Gods,

houdt gij de inzetten der mensen, *als namelijk* wassingen der kannen en drinkbekers; en andere dergelijke dingen doet gij vele.

9 En Hij zeide tot hen: Gij doet *zeker* Gods gebod wel teniet, opdat gij uw inzetten zoudt onderhouden.

10 Want Mozes heeft gezegd: ^dEer uw vader en uw moeder; en: ^eWie vader of moeder vloekt, die zal den dood ster- d Ex. 20:12. Deut. 5:16. Ef. 6:2.

e Ex. 21:17. Lev. 20:9. Deut. 27:16. Spr. 20:20.

11 Maar gijlieden zegt: Zo een mens tot vader of moeder zegt: *Het is korban* (dat is *te zeggen*, een gave), zo wat u van mij zou kunnen ten nutte komen, *die vol- doet*;

12 En gij laat hem niet meer toe iets aan zijn vader of zijn moeder te doen; 13 ^fMakende *alzo* Gods woord krachteloos door uw inzetten, die gij ingezet hebt; en dergelijke dingen doet gij vele. f Matth. 15:6. 1 Tim. 4:3. 2 Tim. 3:2.

14 ^gEn tot Zich de ganse schare geroepen hebbende, zeide Hij tot hen: Hoort Mij allen en verstaat: g Matth. 15:10.

15 ^hEr is niets van buiten den mens in hem ingaande, hetwelk hem kan verontreinigen; maar de dingen die van hem uitgaan, die zijn het welke den mens verontreinigen. h Hand. 10:15. Rom. 14:17, 20. Tit. 1:15.

16 Zo iemand oren heeft om te horen, die hore.

17 ⁱEn toen Hij van de schare in huis gekomen was, vraagden Hem Zijn discipelen van de gelijkenis. i Matth. 15:15.

18 En Hij zeide tot hen: Zijt ook gij *alzo* onwetend? Verstaat gij niet dat al wat van buiten in den mens ingaat, hem niet kan verontreinigen?

19 Want het gaat niet in zijn hart, maar in den buik, en gaat in de heimelijkheid uit, reinigende al de spijzen.

20 En Hij zeide: Hetgeen uitgaat uit den mens, dat verontreinigt den mens.

21 ^kWant van binnen uit het hart der mensen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, k Gen. 6:5; 8:21. Spr. 6:14. Jer. 17:9.

22 Dieverijen, gierigheden, boosheden,

bedrog, ontuchtigheid, een boos oog, lastering, hovaardij, onverstand.

23 Al deze boze dingen komen voort van binnen en verontreinigen den mens.

De Syro-Fenicische vrouw

24 ^lEn vandaar opstaande ging Hij weg naar de landpalen van Tyrus en Sidon; en in een huis gegaan zijnde, wilde Hij niet dat het iemand wist, en Hij kon *nochtans* niet verborgen zijn. 1 Matth. 15:21.

25 Want een vrouw welker dochtertje een onreinen geest had, van Hem gehoord hebbende, kwam en viel neder aan Zijn voeten.

26 Deze nu was een Griekse vrouw, van geboorte uit Syro-Fenicië; en zij bad Hem dat Hij den duivel uitwierp uit haar dochter.

27 Maar Jezus zeide tot haar: Laat eerst de kinderen verzadigd worden; want het is niet betamelijk dat men het brood der kinderen neme en den hondkens *voorwerpe*.

28 Maar zij antwoordde en zeide tot Hem: Ja Heere; doch ook de hondkens eten onder de tafel van de kruimkens der kinderen.

29 En Hij zeide tot haar: Omwille van dit woord ga heen, de duivel is uit uw dochter uitgevaren.

30 En als zij in haar huis kwam, vond zij dat de duivel uitgevaren was, en de dochter liggende op het bed.

De doofstomme in Dekápolis

31 ^mEn Hij wederom weggegaan zijnde van de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de Zee van Galiléa, door het midden der landpalen van Dekápolis.

m Matth. 15:29.

32 ⁿEn zij brachten tot Hem een dove, die zwaarlijk sprak, en baden Hem dat Hij de hand op hem legde.

n Matth. 9:32. Luk. 11:14.

33 En hem van de schare alleen genomen hebbende, stak Hij Zijn vingers in zijn oren, en gespogen hebbende, raakte Hij zijn tong aan;

34 En opwaarts ziende naar den hemel, zuchtte Hij en zeide tot hem: Effatha;

dat is: Word geopend.

35 En terstond werden zijn oren geopend en de band zijner tong werd los en hij sprak recht.

36 En Hij gebood hunlieden dat zij het niemand zeggen zouden; maar wat Hij hun ook gebood, zo verkondigden zij het des te meer.

37 En zij ontzetten zich bovenmate zeer, zeggende: °Hij heeft alles wel gedaan, en Hij maakt dat de doven horen en de stommen spreken. o Gen. 1:31.

De tweede wonderbare spijziging

8 ^{IN}^a dezelve dagen, als er een heel grote schare was, en zij niet hadden wat zij eten zouden, riep Jezus Zijn discipelen tot Zich en zeide tot hen:

a Matth. 15:32.

2 Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare; want zij zijn nu drie dagen bij Mij gebleven en hebben niet wat zij eten zouden.

3 En indien Ik hen nuchter naar hun huis laat gaan, zo zullen zij op den weg bezwijken; want sommigen van hen komen van verre.

4 En Zijn discipelen antwoordden Hem: Vanwaar zal iemand dezen met broden hier in de woestijn kunnen verzadigen?

5 En Hij vraagde hun: Hoevele broden hebt gij? En zij zeiden: Zeven.

6 En Hij gebood de schare neder te zitten op de aarde; en Hij nam de zeven broden, en gedankt hebbende, brak Hij ze en gaf ze Zijn discipelen, opdat zij ze zouden voorleggen; en zij legden ze de schare voor.

7 En zij hadden weinige visjes; en als Hij gezegend had, zeide Hij dat zij ook die zouden voorleggen.

8 En zij hebben gegeten en zijn verzadigd geworden, en zij namen het overschot der brokken op, zeven manden.

9 Die nu gegeten hadden, waren omtrent vierduizend; en Hij liet hen gaan.

10 ^bEn terstond in het schip gegaan zijnde met Zijn discipelen, is Hij gekomen in de delen van Dalmanutha.

b Matth. 15:39.

Een wonderteken geweigerd

11 En de farizeeën gingen uit en begonnen met Hem te twisten, ^cbegerende van Hem een teken van den hemel, Hem verzoekende. ^c Matth. 12:38; 16:1. Luk. 11:29. Joh. 6:30.

12 En Hij, zwaarlijk zuchtende in Zijn geest, zeide: Wat begeert dit geslacht een teken? ^dVoorwaar Ik zeg u: Zo aan dit geslacht een teken gegeven zal worden! ^d Matth. 16:4.

13 En Hij verliet hen, en wederom in het schip gegaan zijnde, voer Hij weg naar de andere zijde.

14 En Zijn discipelen hadden vergeten brood mede te nemen en hadden niets dan één brood met zich in het schip.

15 En Hij gebood hun, zeggende: ^eZiet toe, wacht u voor den zuurdesem der farizeeën en voor den zuurdesem van Herodes. ^e Matth. 16:6. Luk. 12:1.

16 En zij overlegden onder elkander, zeggende: *Het is omdat wij geen broden hebben.*

17 En Jezus *dat* bekende, zeide tot hen: Wat overlegt gij dat gij geen broden hebt? Merkt gij nog niet op en verstaat gij niet? ^fHebt gij nog uw verharde hart? ^f Mark. 6:52.

18 Ogen hebbende ziet gij niet? En oren hebbende hoort gij niet?

19 En gedenkt gij niet, ^gtoen Ik de vijf broden brak onder de vijfduizend mannen, hoevele volle korven met brokken gij opnaamt? Zij zeggen Hem: Twaalf.

^g Matth. 14:17, 20. Mark. 6:38. Luk. 9:13. Joh. 6:9.

20 En ^htoen Ik de zeven *brak* onder de vierduizend mannen, hoevele volle manden met brokken gij opnaamt? En zij zeiden: Zeven. ^h Matth. 15:36, 37.

21 En Hij zeide tot hen: Hoe verstaat gij niet?

De blinde van Bethsáida

22 En Hij kwam te Bethsáida; en zij brachten tot Hem een blinde, en baden Hem dat Hij hem aanraakte.

23 En de hand des blinden genomen hebbende, leidde Hij hem uit buiten het dorp ⁱen spooog in zijn ogen en ^klegde de handen op hem en vraagde hem of hij iets zag. ⁱ Mark. 7:33. ^k Mark. 7:32.

24 En hij opziende, zeide: Ik zie de mensen, want ik zie hen als bomen wandelen.

25 Daarna legde Hij de handen wederom op zijn ogen en deed hem opzien. En hij werd hersteld en zag hen allen ver en klaar.

26 En Hij zond hem naar zijn huis, zeggende: Ga niet in het dorp en zeg het niemand in het dorp.

De belijdenis van Petrus

27 ^lEn Jezus ging uit, en Zijn discipelen, naar de dorpen van Cesaréa Filippi. En op den weg vraagde Hij Zijn discipelen, zeggende tot hen: Wie zeggen de mensen dat Ik ben? ^l Matth. 16:13. Luk. 9:18.

28 En zij antwoordden: ^mJohannes de Doper; en anderen: Elía; en anderen: Een van de profeten. ^m Matth. 14:2.

29 En Hij zeide tot hen: Maar gijlieden, wie zegt gij dat Ik ben? En Petrus antwoordende, zeide tot Hem: ⁿGij zijt de Christus. ⁿ Matth. 16:16. Joh. 6:69.

30 En Hij gebood hun scherpelijk dat zij het niemand zouden zeggen van Hem.

Eerste aankondiging van het lijden

31 ^oEn Hij begon hun te leren dat de Zoon des mensen veel moest lijden, en verworpen worden van de ouderlingen en overpriesters en schriftgeleerden, en gedood worden, en na drie dagen weder opstaan. ^o Matth. 16:21; 17:22; 20:18.

Mark. 9:31; 10:33. Luk. 9:22; 18:31; 24:7.

32 En dit woord sprak Hij vrijuit; en Petrus Hem tot zich genomen hebbende, begon Hem te bestraffen.

33 Maar Hij Zich omkerende en Zijn discipelen aanziende, bestrafte Petrus, zeggende: ^pGa heen achter Mij, satanas; want gij verzint niet de dingen die Gods zijn, maar die der mensen zijn. ^p 2 Sam. 19:22.

Aansporing tot zelfverloochening

34 En tot Zich geroepen hebbende de schare met Zijn discipelen, zeide Hij tot hen: ^qZo wie achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge Mij.

^q Matth. 10:38; 16:24. Luk. 9:23; 14:27.

35 ^rWant zo wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelfde verliezen; maar zo wie zijn leven zal verliezen om Mijnentwil en om des Evangelies wil, die zal hetzelfde behouden.

^r Matth. 10:39; 16:25. Luk. 9:24; 17:33. Joh. 12:25.

36 Want wat zou het den mens baten, zo hij de gehele wereld won, en aan zijn ziel schade leed?

37 Of wat zal een mens geven ^stot lossing van zijn ziel?

^s Ps. 49:9.

38 ^tWant zo wie zich voor Mij en Mijn woorden zal geschaamd hebben in dit overspelig en zondig geslacht, voor dien zal Zich de Zoon des mensen ook schamen, wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid Zijns Vaders, met de heilige engelen.

^t Matth. 10:32. Luk. 9:26; 12:8.

2 Tim. 2:12. 1 Joh. 2:23.

9 EN^a Hij zeide tot hen: Voorwaar Ik zeg u, dat er sommigen zijn van degenen die hier staan, die den dood niet zullen smaken, totdat zij zullen hebben gezien dat het Koninkrijk Gods met kracht gekomen is.

^a Matth. 16:28. Luk. 9:27.

De verheerlijking op den berg

2 ^bEn na zes dagen nam Jezus met Zich Petrus en Jakobus en Johannes, en bracht hen op een hogen berg terzijde alleen; en Hij werd voor hen van gedaante veranderd.

^b Matth. 17:1. Luk. 9:28.

3 En Zijn klederen werden blinkende, zeer wit als sneeuw, hoedanige geen voller op aarde zo wit maken kan.

4 En van hen werd gezien Elía met Mozes, en zij spraken met Jezus.

5 En Petrus antwoordende zeide tot Jezus: Rabbi, het is goed dat wij hier zijn, en laat ons drie tabernakelen maken, voor U een, en voor Mozes een, en voor Elía een.

6 Want hij wist niet wat hij zeide; want zij waren zeer bevreesd.

7 En er kwam een wolk die hen overschaduwde, en een stem kwam uit de wolk, zeggende: ^cDeze is Mijn geliefde Zoon; ^dhoort Hem.

^c Jes. 42:1.

Matth. 3:17; 17:5. Mark. 1:11. Luk. 3:22; 9:35.

Kol. 1:13. 2 Petr. 1:17. d Deut. 18:19.

8 En terstond rondom ziende, zagen zij niemand meer dan Jezus alleen bij zich.

9 ^eEn als zij van den berg afkwamen, gebood Hij hun dat zij niemand verhalen zouden hetgeen zij gezien hadden, dan wanneer de Zoon des mensen uit de doden zou opgestaan zijn.

^e Matth. 17:9. Luk. 9:36.

10 En zij behielden dit woord bij zichzelf, vragende onder elkander wat het was, uit de doden opstaan.

11 En zij vraagden Hem, zeggende: Waarom zeggen de schriftgeleerden ^fdat Elía eerst komen moet?

^f Mal. 4:5. Matth. 11:14. Luk. 1:17.

12 En Hij antwoordende zeide tot hen: Elía zal wel eerst komen en alles wederoprichten; en *het zal geschieden* ^ggelijk geschreven is van den Zoon des mensen, dat Hij veel lijden zal en veracht worden;

^g Ps. 22:7. Jes. 53:4. Dan. 9:26.

13 Maar Ik zeg u, dat ook Elía gekomen is, en zij hebben hem gedaan al wat zij gewild hebben, ^hgelijk van hem geschreven is.

^h Mal. 4:5, 6.

De maanzieke knaap

14 En als Hij bij de discipelen gekomen was, zag Hij een grote schare rondom hen, en enige schriftgeleerden met hen twistende.

15 En terstond de gehele schare Hem ziende, werd ontsteld, en toelopende groetten zij Hem.

16 En Hij vraagde den schriftgeleerden: Wat twist gij met dezen?

17 ⁱEn een uit de schare antwoordende zeide: Meester, ik heb mijn zoon tot U gebracht, die een stommen geest heeft.

ⁱ Matth. 17:14. Luk. 9:37, 38.

18 En waar hij hem ook aangrijpt, zo scheurt hij hem, en hij schuimt en knerst met zijn tanden en verdort; en ik heb Uw discipelen gezegd dat zij hem zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekund.

19 En Hij antwoordde hem en zeide: O ongelovig geslacht, hoelang zal Ik nog bij ulieden zijn? Hoelang zal Ik u nog verdragen? Brengt hem tot Mij.

20 En zij brachten denzelven tot Hem; ^ken als hij Hem zag, scheurde hem terstond de geest; en hij vallende op de aarde, wentelde zich al schuimende.

^k Mark. 1:26.

21 En Hij vraagde zijn vader: Hoe langen tijd is het dat hem dit overkomen is? En hij zeide: Van *zijn* kindsheid af.

22 En menigmaal heeft hij hem ook in het vuur en in het water geworpen, om hem te verderven; maar zo Gij iets kunt, wees met innerlijke ontferming over ons bewogen en help ons.

23 En Jezus zeide tot hem: Zo gij kunt geloven, ^lalle dingen zijn mogelijk den gene die gelooft.

^l Luk. 17:6.

24 En terstond de vader des kinds, roepende met tranen, zeide: Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp.
25 En Jezus ziende dat de schare gezamenlijk toeliep, bestrafte den onreinen geest, zeggende tot hem: Gij stomme en dove geest, Ik beveel u, ga uit van hem en kom niet meer in hem.

26 En hij roepende, en hem zeer scheurende, ging uit; en *het kind* werd als dood, alzo dat velen zeiden dat het gestorven was.

27 En Jezus hem bij de hand grijpende, richtte hem op; en hij stond op.

28 ^mEn als Hij in huis gegaan was, vraagden Hem Zijn discipelen alleen: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

^m Matth. 17:19.

29 En Hij zeide tot hen: Dit geslacht kan nergens door uitgaan dan door bidden en vasten.

Tweede aankondiging van het lijden

30 ⁿEn vandaar weggaande, reisden zij door Galiléa; en Hij wilde niet dat het iemand wist.

ⁿ Matth. 16:21; 17:22; 20:18.

Mark. 8:31; 10:33. Luk. 9:22; 18:31; 24:7.

31 Want Hij leerde Zijn discipelen en zeide tot hen: De Zoon des mensen zal overgeleverd worden in de handen der mensen, en zij zullen Hem doden; en gedood zijnde, zal Hij ten derden dage weder opstaan.

32 Maar zij verstonden dat woord niet, en zij vreesden Hem te vragen.

Waarschuwing tegen eerezucht

33 ^oEn Hij kwam te Kapérnaüm, en in het huis gekomen zijnde, vraagde Hij hun: Waarvan hadt gij woorden onder elkander op den weg?

^o Matth. 18:1. Luk. 9:46; 22:24.

34 Doch zij zwegen; want zij waren onder elkander in woorden geweest op den weg, wie de meeste *zou zijn*.

35 En nedergezeten zijnde, riep Hij de twaalf en zeide tot hen: ^pIndien iemand wil de eerste zijn, die zal de laatste van allen zijn en aller dienaar.

^p Matth. 20:27. Mark. 10:43.

36 En nemende een kindeken, stelde Hij dat midden onder hen en ^qomving het met Zijn armen en zeide tot hen:

^q Mark. 10:16.

37 ^rZo wie een van zodanige kinderen zal ontvangen in Mijn Naam, die ontvangt Mij; en zo wie Mij zal ontvangen, die ontvangt Mij niet, maar Dien Die Mij gezonden heeft.

^r Matth. 18:5. Luk. 9:48. Joh. 13:20.

38 ^sEn Johannes antwoordde Hem, zeggende: Meester, wij hebben een gezien die de duivelen uitwierp in Uw Naam, welke ons niet volgt; en wij hebben het hem verboden, omdat hij ons niet volgt.

^s Luk. 9:49.

39 ^tDoch Jezus zeide: Verbiedt hem niet; want er is niemand die een kracht doen zal in Mijn Naam, en haastelijk van Mij zal kunnen kwalijk spreken.

^t 1 Kor. 12:3.

40 Want wie tegen ons niet is, die is voor ons.

41 Want ^vzo wie ulieden een beker water zal geven te drinken in Mijn Naam, omdat gij *discipelen* van Christus zijt, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen.

^v Matth. 10:42.

Waarschuwing tegen ergernissen

42 ^xEn zo wie een van deze kleinen, die in Mij geloven, ergert, het ware hem beter dat een molensteen om zijn hals gedaan ware, en dat hij in de zee worpen ware.

^x Matth. 18:6. Luk. 17:2.

43 ^yEn indien uw hand u ergert, houw ze af; het is u beter verminkt tot het

leven in te gaan, dan de twee handen hebbende, heen te gaan in de hel, in het onuitblusselijk vuur;

^y Deut. 13:6. Matth. 5:30; 18:8.

44 ^zWaar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt.

^z Jes. 66:24.

45 En indien uw voet u ergert, houw hem af; het is u beter kreupel tot het leven in te gaan, dan de twee voeten hebbende, geworpen te worden in de hel, in het onuitblusselijk vuur;

46 Waar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt.

47 En indien uw oog u ergert, werp het uit; het is u beter maar één oog hebbende, in het Koninkrijk Gods in te gaan, dan twee ogen hebbende, in het helse vuur geworpen te worden;

48 Waar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt.

49 Want eenieder zal met vuur gezouten worden, ^aen iedere offerande zal met zout gezouten worden.

^a Lev. 2:13.

50 ^bHet zout is goed; maar indien het zout onzout wordt, waarmede zult gij dat smakelijk maken? ^cHebt zout in uzelf, en houdt vrede onder elkander.

^b Matth. 5:13. Luk. 14:34. ^c Rom. 12:18. Hebr. 12:14.

De heiligheid van het huwelijk

10 EN ^avandaar opgestaan zijnde, ging Hij naar de landpalen van Judéa, door de overzijde van de Jordaan; en de scharen kwamen wederom tezamen bij Hem, en gelijk Hij gewoon was, leerde Hij hen wederom.

^a Matth. 19:1.

2 En de farizeeën tot Hem komende, vraagden Hem of het een man geoorloofd is *zijn* vrouw te verlaten, Hem verzoekende.

3 Maar Hij antwoordende zeide tot hen: Wat heeft Mozes u geboden?

4 En zij zeiden: ^bMozes heeft toegelaten een scheidbrief te schrijven en *haar* te verlaten.

^b Deut. 24:1. Jer. 3:1. Matth. 5:31.

5 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Vanwege de hardigheid uwer harten heeft hij ulieden dat gebod geschreven.

6 ^cMaar van het begin der schepping heeft God hen man en vrouw gemaakt.

^c Gen. 1:27. Matth. 19:4.

7 ^dDaarom zal een mens zijn vader en moeder verlaten en zal zijn vrouw aanhangen;

^d Gen. 2:24. 1 Kor. 6:16. Ef. 5:31.

8 En die twee zullen tot één vlees zijn, alzo dat zij niet meer twee zijn, maar één vlees.

9 ^eHetgeen dan God samengevoegd heeft, scheid de mens niet.

^e 1 Kor. 7:10.

10 En in het huis vraagden Hem Zijn discipelen wederom van hetzelfde.

11 ^fEn Hij zeide tot hen: Zo wie zijn vrouw verlaat en een andere trouwt, die doet overspel tegen haar.

^f Matth. 5:32; 19:9. Luk. 16:18. 1 Kor. 7:10.

12 En indien een vrouw haar man zal verlaten en met een ander trouwen, die doet overspel.

Jezus zegent de kinderen

13 ^gEn zij brachten kinderkens tot Hem, opdat Hij hen aanraken zou; en de discipelen bestrafden degenen die hen tot Hem brachten.

^g Matth. 19:13. Luk. 18:15.

14 Maar Jezus *dat* ziende, nam het zeer kwalijk en zeide tot hen: Laat de kinderkens tot Mij komen en verhindert hen niet; ^hwant derzulken is het Koninkrijk Gods.

^h Matth. 18:3; 19:14. 1 Kor. 14:20. 1 Petr. 2:2.

15 Voorwaar zeg Ik u: Zo wie het Koninkrijk Gods niet ontvangt gelijk een kindeken, die zal in hetzelfde geenszins ingaan.

16 ⁱEn Hij omving hen met Zijn armen, en de handen op hen gelegd hebbende, zegende Hij dezelve.

ⁱ Matth. 19:15. Mark. 9:36.

De rijke jongeling

17 ^kEn als Hij uitging op den weg, liep een tot Hem, en voor Hem op de knieën vallende, vroegde Hem: Goede Meester, wat zal ik doen, opdat ik het eeuwige leven beërve?

^k Matth. 19:16. Luk. 18:18.

18 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt gij Mij goed? Niemand is goed dan Eén, *namelijk* God.

19 Gij weet de geboden: ^lGij zult geen overspel doen; gij zult niet doden; gij zult niet stelen; gij zult geen valse getuigenis geven; gij zult niemand tekort-

doen; eer uw vader en moeder.

^l Ex. 20:13; 21:12. Deut. 5:17. Rom. 13:9.

20 Doch hij antwoordende zeide tot Hem: Meester, al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jonkheid af.

21 En Jezus hem aanziende, beminde hem en zeide tot hem: ^m Eén ding ontbreekt u: ga heen, verkoop alles wat gij hebt en geef het den armen, en gij zult een schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, neem het kruis op en volg Mij. ^m Matth. 6:19. Luk. 12:33; 16:9. 1 Tim. 6:17.

22 Maar hij treurig geworden zijnde over dat woord, ging bedroefd weg; want hij had vele goederen.

23 En Jezus rondom ziende, zeide tot Zijn discipelen: ⁿ Hoe zwaarlijk zullen degenen die goed hebben, in het Koninkrijk Gods inkomen!

ⁿ Spr. 11:28. Matth. 19:23. Luk. 18:24.

24 En de discipelen werden ontsteld over deze Zijn woorden. Maar Jezus wederom antwoordende, zeide tot hen: Kinderen, hoe zwaar is het, dat degenen die op het goed hun betrouwen zetten, in het Koninkrijk Gods ingaan!

25 Het is lichter dat een kameel gaat door het oog van een naald, dan dat een rijke in het Koninkrijk Gods ingaat.

26 En zij werden nog meer verslagen, zeggende tot elkander: Wie kan dan zalig worden?

27 Doch Jezus hen aanziende zeide: Bij de mensen is het onmogelijk, maar niet bij God; ^o want alle dingen zijn mogelijk bij God. ^o Job 42:2. Jer. 32:17. Zach. 8:6. Luk. 1:37.

28 ^p En Petrus begon tot Hem te zeggen: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd. ^p Matth. 4:20; 19:27. Luk. 5:11; 18:28.

29 En Jezus antwoordende zeide: Voorwaar zeg Ik ulieden: Er is niemand die verlaten heeft huis of broeders of zusters of vader of moeder of vrouw of kinderen of akkers om Mijnentwil en des Evangelies wil,

30 Of hij ontvangt honderdvoud nu in dezen tijd, huizen en broeders en zusters en moeders en kinderen en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven.

31 ^q Maar vele eersten zullen de laat-

sten zijn, en *velen* die de laatsten zijn, de eersten. ^q Matth. 19:30; 20:16. Luk. 13:30.

Derde aankondiging van het lijden

32 ^r En zij waren op den weg, gaande op naar Jeruzalem; en Jezus ging vóór hen; en zij waren ontsteld, en Hem volgende waren zij bevreesd. En de twaalve wederom tot Zich nemende, begon Hij hun te zeggen de dingen die Hem overkomen zouden;

^r Matth. 16:21; 17:22; 20:18.

Mark. 8:31; 9:31. Luk. 9:22; 18:31; 24:7.

33 *Zeggende*: Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des mensen zal den overpriesters en den schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen Hem ter dood veroordelen en Hem den heidenen overleveren;

34 En zij zullen Hem bespotten en Hem geselen en Hem bespuwen en Hem doden; en ten derden dage zal Hij weder opstaan.

De zonen van Zebedeus

35 ^s En tot Hem kwamen Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeus, zeggende: Meester, wij wilden *wel* dat Gij ons deedt zo wat wij begeren zullen.

^s Matth. 20:20.

36 En Hij zeide tot hen: Wat wilt gij dat Ik u doe?

37 En zij zeiden tot Hem: Geef ons dat wij mogen zitten de een aan Uw rechterhand en de ander aan Uw linkerhand in Uw heerlijkheid.

38 Maar Jezus zeide tot hen: Gij weet niet wat gij begeert. Kunt gij den drinkbeker drinken dien Ik drink, en met den doop gedoopt worden ^t waar Ik mede gedoopt word?

^t Matth. 20:22. Luk. 12:50.

39 En zij zeiden tot Hem: Wij kunnen. Doch Jezus zeide tot hen: Den drinkbeker dien Ik drink, zult gij wel drinken, en met den doop gedoopt worden waar Ik mede gedoopt word;

40 Maar het zitten tot Mijn rechter- en tot Mijn linkerhand is niet aan Mij om te geven, maar *het zal gegeven worden* ^v dien het bereid is.

^v Matth. 25:34.

41 ^x En als de *andere* tien *dit* hoorden, begonnen zij het van Jakobus en Johan-

nes zeer kwalijk te nemen. ^x Matth. 20:24.
 42 Maar Jezus hen tot Zich geroepen hebbende, zeide tot hen: Gij weet ^y dat degenen die geacht worden oversten te zijn der volken, heerschappij voeren over hen, en hun groten gebruiken macht over hen. ^y Matth. 20:25. Luk. 22:25.
 43 ^z Doch alzo zal het onder u niet zijn; maar zo wie onder u groot zal willen worden, die zal uw dienaar zijn. ^z 1 Petr. 5:3.
 44 En zo wie van u de eerste zal willen worden, die zal aller dienstknecht zijn.
 45 Want ook de Zoon des mensen is niet gekomen ^a om gediend te worden, maar om te dienen en ^b Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen.

^a Joh. 13:14. Filipp. 2:7.

^b Ef. 1:7. Kol. 1:14. 1 Tim. 2:6. Tit. 2:14.

De blinde Bartiméüs

46 ^c En zij kwamen te Jericho. En als Hij en Zijn discipelen en een grote schare van Jericho uitging, zat de zoon van Timéüs, Bartiméüs, de blinde, aan den weg, bedelende. ^c Matth. 20:29. Luk. 18:35.
 47 En horende dat het Jezus de Nazaréner was, begon hij te roepen en te zeggen: Jezus, Gij Zone Davids, ontferm U mijner.
 48 En velen bestrafden hem, opdat hij zwijgen zou; maar hij riep zoveel te meer: Gij Zone Davids, ontferm U mijner.
 49 En Jezus *stilstaande*, zeide dat men hem roepen zou; en zij riepen den blinde, zeggende tot hem: Heb goeden moed, sta op, Hij roept u.
 50 En hij zijn mantel afgeworpen hebbende, stond op en kwam tot Jezus.
 51 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Wat wilt gij dat Ik u doen zal? En de blinde zeide tot Hem: Rabboni, dat ik ziende mag worden.
 52 En Jezus zeide tot hem: Ga heen, ^d uw geloof heeft u behouden. En terstond werd hij ziende, en volgde Jezus op den weg. ^d Matth. 9:22. Mark. 5:34.

De intocht in Jeruzalem

11 EN^a toen zij Jeruzalem naderden, te Bethfagé en Bethanië aan den

Olijfberg, zond Hij twee van Zijn discipelen uit, ^a Matth. 21:1. Luk. 19:29.

2 En zeide tot hen: Gaat heen in het dorp dat tegenover u is; en terstond als gij in hetzelfde komt, zult gij vinden een veulen gebonden, op hetwelk geen mens gezeten heeft; ontbindt het en brengt het.

3 En indien iemand tot u zegt: Waarom doet gij dat? zo zegt dat de Heere hetzelfde van node heeft, en hij zal het terstond hierheen zenden.

4 En zij gingen heen en vonden het veulen gebonden bij de deur, buiten aan de wegscheiding, en zij ontbonden hetzelfde.

5 En sommigen van degenen die aldaar stonden, zeiden tot hen: Wat doet gij, dat gij het veulen ontbindt?

6 Doch zij zeiden tot hen gelijk Jezus bevolen had; en zij lieten hen gaan.

7 En zij brachten ^b het veulen tot Jezus en wierpen ^c hun klederen daarop; en Hij zat op hetzelfde.

^b Joh. 12:14. ^c 2 Kon. 9:13.

8 En velen spreidden hun klederen op den weg, en anderen hieuwen meien van de bomen en spreidden ze op den weg.

9 En die voorgingen en die volgden riepen, zeggende: Hosanna! ^d Gezegend is Hij Die komt in den Naam des Heeren!

^d Ps. 118:26.

10 Gezegend *zij* het Koninkrijk van onzen vader David, hetwelk komt in den Naam des Heeren! Hosanna in de hoogste *hemelen!*

11 ^e En Jezus kwam binnen Jeruzalem en in den tempel; en als Hij alles rondom bezien had, en het nu avondstond was, ging Hij uit naar Bethanië met de twaalf. ^e Matth. 21:12, 14. Luk. 19:45. Joh. 2:14.

De vijgenboom vervloekt

12 ^f En des anderen daags, als zij uit Bethanië gingen, hongerde Hem.

^f Matth. 21:18.

13 En ziende van verre een vijgenboom die bladeren had, ging Hij *om te zien* of Hij ook iets op denzelfen zou vinden; en daarbij gekomen zijnde, vond Hij

niets dan bladeren; want het was de tijd der vijgen niet.

14 En Jezus antwoordende zeide tot denzelven: Niemand ete enige vrucht meer van u in der eeuwigheid. En Zijn discipelen hoorden het.

De tempelreiniging

15 En zij kwamen te Jeruzalem; ^gen Jezus in den tempel gegaan zijnde, begon degenen die in den tempel verkochten en kochten, uit te drijven; en de tafels der wisselaars en de zitstoelen dergenen die de duiven verkochten, keerde Hij om;

^g Matth. 21:12. Luk. 19:45. Joh. 2:14.

16 En liet niet toe dat iemand enig vat door den tempel droeg.

17 ^hEn Hij leerde, zeggende tot hen: Is er niet geschreven: ⁱMijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden allen volken? ^kMaar gij hebt dat *tot* een spelonk der moordenaars gemaakt.

^h Matth. 21:13. Luk. 19:46. i 1 Kon. 8:29. Jes. 56:7.

^k Jer. 7:11.

18 En de schriftgeleerden en overpriesters hoorden *dat*, en ^lzochten hoe zij Hem doden zouden; want zij vreesden Hem, omdat de ganse schare ontzet was over Zijn leer.

^l Joh. 7:19.

19 En als het nu laat geworden was, ging Hij uit buiten de stad.

De vijgenboom verdord

20 En des morgens vroeg voorbijgaande, zagen zij dat de vijgenboom verdord was van de wortels af.

21 En Petrus *zulks* indachtig geworden zijnde, zeide tot Hem: Rabbi, zie, de vijgenboom dien Gij vervloekt hebt, is verdord.

22 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Hebt geloof op God.

23 ^mWant voorwaar zeg Ik u, dat zo wie tot dezen berg zal zeggen: Word opgeheven en in de zee geworpen; en niet zal twijfelen in zijn hart, maar zal geloven dat hetgeen hij zegt geschieden zal, het zal hem worden zo wat hij zegt.

^m Matth. 17:20; 21:21. Luk. 17:6.

24 Daarom zeg Ik u: ⁿAlle dingen die

gij biddende begeert, gelooft dat gij ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden.

ⁿ Jer. 29:12. Matth. 7:7. Luk. 11:9.

Joh. 14:13; 15:7; 16:24. Jak. 1:5, 6. 1 Joh. 3:22; 5:14.

25 En wanneer gij staat om te bidden, ^overgeeft indien gij iets hebt tegen iemand; opdat ook uw Vader, Die in de hemelen is, ulieden uw misdaden vergeve.

^o Matth. 6:14. Kol. 3:13.

26 ^pMaar indien gij niet vergeeft, zo zal uw Vader, Die in de hemelen is, ook uw misdaden niet vergeven. ^p Matth. 18:35.

De vraag naar Jezus' bevoegdheid

27 ^qEn zij kwamen wederom te Jeruzalem. En als Hij in den tempel wandelde, kwamen tot Hem de overpriesters en de schriftgeleerden en de ouderlingen;

^q Matth. 21:23. Luk. 20:1.

28 En zeiden tot Hem: ^rDoor wat macht doet Gij deze dingen? En wie heeft U deze macht gegeven, dat Gij deze dingen doen zoudt?

^r Ex. 2:14. Hand. 4:7; 7:27.

29 Maar Jezus antwoordende zeide tot hen: Ik zal u ook één woord vragen; antwoordt Mij ook, en zo zal Ik u zeggen door wat macht Ik deze dingen doe.

30 De doop van Johannes, was die uit den hemel of uit de mensen? Antwoordt Mij.

31 En zij overlegden onder elkander, zeggende: Indien wij zeggen: Uit den hemel, zo zal Hij zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

32 Maar indien wij zeggen: Uit de mensen, zo vrezten wij het volk. ^sWant zij hielden allen Johannes ervoor dat hij waarlijk een profeet was.

^s Matth. 14:5. Mark. 6:20.

33 En antwoordende zeiden zij tot Jezus: Wij weten het niet. En Jezus antwoordende zeide tot hen: Zo zeg Ik u ook niet door wat macht Ik deze dingen doe.

De boze wijngaardeniers

12 EN^a Hij begon door gelijkenissen tot hen te zeggen: Een mens ^bplante een wijngaard, en zette een omheining daarom, en groef een wijn-

persbak, en bouwde een toren, en verhuurde dien aan de landlieden, en reisde buitenslands.

a Matth. 21:33. Luk. 20:9.

b Ps. 80:9. Jes. 5:1. Jer. 2:21; 12:10.

2 En als de tijd was, zond hij een dienstknecht tot de landlieden, opdat hij van de landlieden ontving van de vrucht des wijngaards.

3 Maar zij namen en sloegen hem, en zonden *hem* ledig heen.

4 En hij zond wederom een anderen dienstknecht tot hen, en dien stenigden zij en verwondden hem aan het hoofd, en zonden *hem* heen, schandelijk behandeld zijnde.

5 En wederom zond hij een anderen, en dien doodden zij; en vele anderen, *waarvan* zij sommigen sloegen en sommigen doodden.

6 Als hij dan nog één zoon had, die hem lief was, zo heeft hij ook dien ten laatste tot hen gezonden, zeggende: Zij zullen immers mijn zoon ontzien.

7 Maar die landlieden zeiden onder elkander: ^cDeze is de erfgenaam; ^dkomt, laat ons hem doden, en de erfenis zal onze zijn.

c Ps. 2:8. d Gen. 37:18. Matth. 26:3. Joh. 11:53.

8 En zij namen en doodden hem, en wierpen *hem* uit buiten den wijngaard.

9 Wat zal dan de heer des wijngaards doen? Hij zal komen en de landlieden verderven en den wijngaard aan anderen geven.

10 Hebt gij ook deze Schrift niet gelezen: De ^eSteen Dien de bouwlieden verworpen hebben, Deze is geworden tot een Hoofd des hoeks;

e Ps. 118:22.

Jes. 28:16. Matth. 21:42. Luk. 20:17.

Hand. 4:11. Rom. 9:33. 1 Petr. 2:6.

11 Van den Heere is dit geschied, en het is wonderlijk in onze ogen?

12 En zij zochten Hem te vangen, maar zij vreesden de schare; want zij verstonden dat Hij die gelijkenis op hen sprak; en zij verlieten Hem en gingen weg.

De belasting aan den keizer

13 ^fEn zij zonden tot Hem enigen der farizeeën en der herodianen, opdat zij Hem in *Zijn* rede vangen zouden.

f Matth. 22:15. Luk. 20:20.

14 Dezen nu kwamen en zeiden tot Hem: Meester, wij weten dat Gij waarachtig zijt en naar niemand vraagt; want Gij ziet den persoon der mensen niet aan, maar Gij leert den weg Gods in der waarheid. Is het geoorloofd den keizer schatting te geven of niet? Zullen wij geven of niet geven?

15 En Hij wetende hun geveinsdheid, zeide tot hen: Wat verzoekt gij Mij? Brengt Mij een penning, dat Ik *hem* zie.

16 En zij brachten *een*. En Hij zeide tot hen: Van wien is dit beeld en het opschrift? En zij zeiden tot Hem: Des keizers.

17 En Jezus antwoordende zeide tot hen: ^gGeeft dan den keizer wat des keizers is, en Gode wat Gods is. En zij verwonderden zich over Hem.

g Matth. 17:25; 22:21. Rom. 13:7.

De sadduceeën en de opstanding

18 ^hEn de sadduceeën kwamen tot Hem, welke zeggen dat er geen opstanding is, en vraagden Hem, zeggende:

h Matth. 22:23. Luk. 20:27. Hand. 23:8.

19 ⁱMeester, Mozes heeft ons geschreven: Indien iemands broeder sterft en een vrouw achterlaat en geen kinderen nalaat, dat zijn broeder deszelfs vrouw nemen zal en zijn broeder zaad verweken.

i Deut. 25:5, 6.

20 Er waren nu zeven broeders; en de eerste nam een vrouw, en stervende liet geen zaad na.

21 De tweede nam haar ook, en is gestorven, en ook deze liet geen zaad na; en de derde desgelijks.

22 En *al* de zeven namen dezelve, en lieten geen zaad na; als laatste van allen is ook de vrouw gestorven.

23 In de opstanding dan, wanneer zij zullen opgestaan zijn, wiens vrouw zal zij van dezen zijn? Want die zeven hebben haar tot een vrouw gehad.

24 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Dwaalt gij niet, daarom dat gij de Schriften niet weet, noch de kracht Gods?

25 Want als zij uit de doden zullen opgestaan zijn, zo trouwen zij niet, noch worden ten huwelijk gegeven; maar zij

zijn ^kgelijk engelen, die in de hemelen zijn.

^k Matth. 22:30. 1 Joh. 3:2.

26 Doch aangaande de doden, dat zij opgewekt zullen worden, hebt gij niet gelezen in het boek van Mozes, hoe God in het doornbos tot hem gesproken heeft, zeggende: ^lIk ben de God Abrahams en de God Izaks en de God Jakobs?

^l Ex. 3:6. Matth. 22:31, 32. Hand. 7:32. Hebr. 11:16.

27 God is niet een *God* der doden, maar een *God* der levenden. Gij dwaalt dan zeer.

Het eerste gebod

28 ^mEn een der schriftgeleerden horende dat zij tezamen in woorden waren, en wetende dat Hij hun wel geantwoord had, kwam tot Hem en vroegde Hem: Welk is het eerste gebod van alle?

^m Matth. 22:34. Luk. 10:25.

29 En Jezus antwoordde hem: Het eerste van al de geboden is: ⁿHoor, Israël, de Heere onze God is een enig Heere.

ⁿ Deut. 6:4; 10:12. Luk. 10:27.

30 En gij zult den Heere uw God liefhebben uit geheel uw hart en uit geheel uw ziel en uit geheel uw verstand en uit geheel uw kracht. Dit is het eerste gebod.

31 En het tweede, *aan dit* gelijk, is dit: ^oGij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Er is geen ander gebod groter dan deze.

^o Lev. 19:18. Matth. 22:39. Rom. 13:9.

Gal. 5:14. Jak. 2:8.

32 En de schriftgeleerde zeide tot Hem: Meester, Gij hebt wel in der waarheid gezegd dat er een enig God is, en er is geen ander dan Hij.

33 En Hem lief te hebben uit geheel het hart en uit geheel het verstand en uit geheel de ziel en uit geheel de kracht, en den naaste lief te hebben als zichzelf, is meer dan al de brandoffers en de slachtoffers.

34 En Jezus ziende dat hij verstandiglijk geantwoord had, zeide tot hem: Gij zijt niet ver van het Koninkrijk Gods. En niemand durfde Hem meer vragen.

Christus Davids Zoon en Heere

35 ^pEn Jezus antwoordde en zeide, le-

rende in den tempel: Hoe zeggen de schriftgeleerden dat de Christus een Zoon van David is?

^p Matth. 22:41. Luk. 20:41.

36 Want ^qDavid zelf heeft door den Heiligen Geest gezegd: De Heere heeft gezegd tot mijn Heere: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten.

^q Ps. 110:1. Hand. 2:34.

1 Kor. 15:25. Hebr. 1:13; 10:13.

37 David dan zelf noemt Hem *zijn* Heere, en hoe is Hij zijn Zoon? En de menigte der schare hoorde Hem gaarne.

Geveinsdheid der schriftgeleerden

38 ^rEn Hij zeide tot hen in Zijn leer: Wacht u voor de schriftgeleerden, die daar gaarne willen wandelen in lange klederen en gegroet zijn op de markten,

^r Matth. 23:5, 6. Luk. 11:43; 20:46.

39 En de voorgestoelten *hebben* in de synagogen en de vooraanzittingen in de maaltijden;

40 ^sWelke de huizen der weduwen opeten, en *dat* onder den schijn van lang te bidden. Dezen zullen zwaarder oordeel ontvangen.

^s Matth. 23:14. Luk. 20:47. 2 Tim. 3:6. Tit. 1:11.

De penningskens der weduwe

41 ^tEn Jezus gezeten zijnde tegenover ^vde schatkist, zag hoe de schare geld wierp in de schatkist; en vele rijken wierpen veel *daarin*.

^t Luk. 21:1. v 2 Kon. 12:9.

42 En er kwam een arme weduwe; die wierp twee kleine *penningskens* *daarin*, hetwelk is een oord.

43 En Jezus Zijn discipelen tot Zich geroepen hebbende, zeide tot hen: Voorwaar Ik zeg u, dat ^xdeze arme weduwe meer ingeworpen heeft dan allen die in de schatkist geworpen hebben.

^x 2 Kor. 8:12.

44 Want zij allen hebben van hun overvloed *daarin* geworpen; maar deze heeft van haar gebrek, al wat zij had, *daarin* geworpen, haar ganse levensonderhoud.

De tekenen van het einde der wereld

13 EN als Hij ^auit den tempel ging, zeide een van Zijn discipelen tot Hem: Meester, zie, hoedanige stenen en hoedanige gebouwen!

^a Matth. 24:1. Luk. 21:5.

2 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Ziet gij deze grote gebouwen? ^bEr zal niet *een* steen op den *anderen* steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden. ^b 1 Kon. 9:7, 8. Micha 3:12. Luk. 19:44.

3 ^cEn als Hij gezeten was op den Olijfberg, tegenover den tempel, vraagden Hem Petrus en Jakobus en Johannes en Andréas alleen:

^c Matth. 24:3. Luk. 21:7.

4 ^dZeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? En welk is het teken wanneer deze dingen alle voleindigd zullen worden?

^d Hand. 1:6.

5 En Jezus hun antwoordende, begon te zeggen: ^eZiet toe dat niemand u verleide.

^e Jer. 29:8. Ef. 5:6. 2 Thess. 2:2, 3. 1 Joh. 4:1.

6 Want velen zullen komen ^fonder Mijn Naam, zeggende: Ik ben *de Christus*, en zullen velen verleiden.

^f Jer. 14:14; 23:21.

7 En wanneer gij zult horen van oorlogen en geruchten van oorlogen, zo wordt niet verschrinkt; want *dit* moet geschieden; maar nog is het einde niet.

8 ^gWant het *ene* volk zal tegen het *andere* volk opstaan, en het *ene* koninkrijk tegen het *andere* koninkrijk; en er zullen aardbevingen zijn in verscheidene plaatsen, en er zullen hongersnoden wezen en beroeringen. Deze dingen zijn *maar* beginselen der smarten.

^g Jes. 19:2.

9 ^hMaar ziet gij voor uzelfen toe; want zij zullen u overleveren in de raadsvergaderingen en in de synagogen; gij zult geslagen worden, en voor stadhouders en koningen zult gij gesteld worden om Mijnentwil, hun tot een getuigenis.

^h Matth. 10:17; 24:9. Luk. 21:12.

Joh. 15:19; 16:2. Openb. 2:10.

10 En het Evangelie moet eerst gepredikt worden onder al de volken.

11 ⁱDoch wanneer zij u leiden zullen om u over te leveren, zo weest tevoren niet bezorgd wat gij spreken zult, en bedenkt het niet; maar zo wat u in die ure gegeven zal worden, spreekt dat; want

gij zijt het niet die spreekt, maar de Heilige Geest.

ⁱ Matth. 10:19. Luk. 12:11; 21:14.

12 ^kEn de *ene* broeder zal den *anderen* broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders en zullen hen doden.

^k Ez. 38:21. Micha 7:6.

13 En gij zult gehaat worden van allen om Mijns Naams wil; ^lmaar wie volhardten zal tot het einde, die zal zalig worden.

^l Matth. 10:22; 24:13. Luk. 21:19. Openb. 2:7, 10.

De grote verdrukking

14 ^mWanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan door den profeet ⁿDaniël gesproken is, staande waar het niet behoort (die het leest, die merke daarop), ^oalsdan die in Judéa zijn, dat zij vluchten op de bergen.

^m Matth. 24:15. Luk. 21:20. ⁿ Dan. 9:27. ^o Luk. 21:21.

15 En die op het dak is, kome niet af in het huis, en ga niet in om iets uit zijn huis weg te nemen.

16 En die op den akker is, kere niet weder terug om zijn kleeid te nemen.

17 Maar wee den bevruchten en den zogenden *vrouwen* in die dagen.

18 Doch bidt dat uw vlucht niet geschiede des winters.

19 Want die dagen zullen zulke verdrukking zijn, welker gelijke niet geweest is van het begin der schepselen, die God geschapen heeft, tot nu toe, en ook niet zijn zal.

20 En indien de Heere de dagen niet verkort had, geen vlees zou behouden worden; maar om der uitverkorenen wil, die Hij heeft uitverkoren, heeft Hij de dagen verkort.

Christus' wederkomst

21 ^pEn alsdan zo iemand tot ulieden zal zeggen: Zie, hier is de Christus; of: Zie, Hij is daar; geloof het niet.

^p Matth. 24:23. Luk. 21:8.

22 ^qWant er zullen valse christussen en valse profeten opstaan, en zullen tekenen en wonderen doen, om te verleiden, indien het mogelijk ware, ook de uitverkorenen.

^q Deut. 13:1. 2 Thess. 2:11.

23 Maar gijlieden, ziet toe; zie, Ik heb u alles voorzegt.

24 ^rMaar in die dagen, na die verdrukking, zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven.

^r Jes. 13:10. Ez. 32:7. Joël 2:31; 3:15.

Matth. 24:29. Luk. 21:25. Openb. 6:12.

25 En de sterren des hemels zullen daaruit vallen, en de krachten die in de hemelen *zijn*, zullen bewogen worden.

26 ^sEn alsdan zullen zij den Zoon des mensen zien, komende in de wolken met grote kracht en heerlijkheid.

^s Dan. 7:10. Matth. 16:27; 24:30. Mark. 14:62.

Luk. 21:27. Hand. 1:11. 1 Thess. 4:16. 2 Thess. 1:10.

Openb. 1:7.

27 En alsdan zal Hij Zijn engelen uitzenden en zal Zijn uitverkorenen bijeenvergaderen uit de vier winden, van het uiterste der aarde tot het uiterste des hemels.

De uitspruitende vijgenboom

28 ^tEn leert van den vijgenboom deze gelijkenis: Wanneer nu zijn tak teer wordt en de bladeren uitspruiten, zo weet gij dat de zomer nabij is.

^t Matth. 24:32. Luk. 21:29.

29 Alzo ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zo weet dat *het* nabij, voor de deur is.

30 Voorwaar Ik zeg u, dat dit geslacht niet zal voorbijgaan, totdat al deze dingen zullen geschied zijn.

31 ^vDe hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan.

^v Ps. 102:27. Jes. 40:8; 51:6. Hebr. 1:11.

Aansporing tot waakzaamheid

32 ^xMaar van dien dag en die ure weet niemand, noch de engelen die in den hemel zijn, noch de Zoon, dan de Vader.

^x Matth. 24:36. Hand. 1:7.

33 ^yZiet toe, waakt en bidt; want gij weet niet wanneer de tijd is.

^y Matth. 24:42; 25:13. Luk. 12:40; 21:36. 1 Thess. 5:6.

34 Gelijk een mens buitenslands reizende, zijn huis verliet, en zijn dienstknechten macht gaf en elk zijn werk, en den deurwachter gebod dat hij zou waken.

35 Zo waakt dan (want gij weet niet wanneer de heer des huizes komen zal, *des avonds* laat of te middernacht of met het hanengekraai of in den morgenstond),

36 Opdat hij niet onvoorziens kome en u slapende vinde.

37 En hetgeen Ik u zeg, *dat* zeg Ik allen: Waakt.

Het besluit om Jezus te doden

14 ^{EN}^a het pascha en *het feest* der ongezuurde *broden* was na twee dagen; en de overpriesters en de schriftgeleerden zochten hoe zij Hem met listigheid vangen en doden zouden.

^a Matth. 26:2. Luk. 22:1. Joh. 11:55; 13:1.

2 Maar zij zeiden: Niet in het feest, opdat niet misschien oproer onder het volk worde.

De zalving in Bethanië

3 ^bEn als Hij te Bethanië was in het huis van Simon den melaatse, terwijl Hij aan *tafel* zat, kwam een vrouw, hebbende een albasten fles met zalf van onvervalsten nardus, van groten prijs; en de albasten fles gebroken hebbende, goot die op Zijn hoofd.

^b Matth. 26:6. Luk. 7:37. Joh. 11:2; 12:3.

4 En er waren sommigen die dat zeer kwalijk namen bij zichzelf en zeiden: Waartoe is dit verlies der zalf geschied?

5 Want dezelve had kunnen boven de driehonderd penningen verkocht en *die* den armen gegeven worden. En zij werden toornig tegen haar.

6 Maar Jezus zeide: Laat af van haar; wat doet gij haar moeite aan? Zij heeft een goed werk aan Mij gewrocht.

7 ^cWant de armen hebt gij altijd met u, en wanneer gij wilt, kunt gij hun wel doen; maar Mij hebt gij niet altijd.

^c Deut. 15:11.

8 Zij heeft gedaan hetgeen zij kon; zij is tevoren gekomen om Mijn lichaam te zalven, *tot een voorbereiding* ter begraving.

9 Voorwaar zeg Ik u: Alwaar dit Evangelie gepredikt zal worden in de gehele wereld, *daar* zal ook tot haar gedachte-

nis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft.

Het verraad van Judas

10 ^dEn Judas Iskariot, een van de twaalf, ging heen tot de overpriesters, opdat hij Hem hun zou overleveren.

^d Matth. 26:14. Luk. 22:4.

11 En zij *dat* horende, waren verblijd en beloofden hem geld te geven; en hij zocht hoe hij Hem bekwamelijk overleveren zou.

De paasmaaltijd

12 ^eEn op den eersten dag ^fder ongezuurde broden, wanneer zij het pascha slachtten, zeiden Zijn discipelen tot Hem: Waar wilt Gij dat wij heen gaan en bereiden dat Gij het pascha eet?

^e Matth. 26:17. Luk. 22:7. ^f Ex. 12:17.

13 En Hij zond twee van Zijn discipelen uit en zeide tot hen: Gaat heen in de stad, en een mens zal u ontmoeten, dragende een kruik water; volgt dien.

14 En zo waar hij ingaat, zegt tot den heer des huizes: De Meester zegt: Waar is de eetzaal, waar Ik het pascha met Mijn discipelen eten zal?

15 En hij zal u wijzen een grote opperzaal, toegerust *en* gereed; bereidt het ons aldaar.

16 En Zijn discipelen gingen uit en kwamen in de stad en vonden het gelijk Hij hun gezegd had, en bereidden het pascha.

17 ^gEn als het avond geworden was, kwam Hij met de twaalf.

^g Matth. 26:20. Luk. 22:14.

18 En als zij aanzaten en aten, zeide Jezus: Voorwaar Ik zeg u, ^hdat een van u, die met Mij eet, Mij zal verraden.

^h Ps. 41:10. Hand. 1:17.

19 En zij begonnen bedroefd te worden en de een na den ander tot Hem te zeggen: Ben ik het? En een ander: Ben ik het?

20 Maar Hij antwoordde en zeide tot hen: *Het is* een uit de twaalf, die met Mij in den schotel indoopt.

21 De Zoon des mensen gaat wel heen, gelijk van Hem geschreven is; maar wee

dien mens door welken de Zoon des mensen verraden wordt; het ware hem goed, zo die mens niet geboren ware geweest.

22 ⁱEn als zij aten, nam Jezus brood, en als Hij gezegend had, brak Hij het en gaf het hun en zeide: Neemt, eet, dat is Mijn lichaam;

ⁱ Matth. 26:26. Luk. 22:19. 1 Kor. 11:23.

23 En nam den drinkbeker en gedankt hebbende, gaf hun *dien*; en zij dronken allen uit denzelven.

24 En Hij zeide tot hen: Dat is Mijn bloed, het *bloed* des Nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt.

25 Voorwaar Ik zeg u, dat Ik niet meer zal drinken van de vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer Ik dezelve nieuw zal drinken in het Koninkrijk Gods.

26 En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.

Petrus' verloochening voorzegd

27 ^kEn Jezus zeide tot hen: Gij zult in dezen nacht allen aan Mij geërgerd worden; want er is geschreven: ^lIk zal den Herder slaan, en de schapen zullen verstrooid worden.

^k Matth. 26:31. Joh. 16:32. 1 Zach. 13:7.

28 ^mMaar nadat Ik zal opgestaan zijn, zal Ik u voorgaan naar Galiléa.

^m Matth. 26:32; 28:10. Mark. 16:7.

29 En Petrus zeide tot Hem: Of zij ook allen geërgerd werden, zo zal ik toch niet *geërgerd worden*.

30 ⁿEn Jezus zeide tot hem: Voorwaar Ik zeg u, dat heden in dezen nacht, eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, gij Mij driemaal zult verloochenen.

ⁿ Matth. 26:34. Luk. 22:34. Joh. 13:38.

31 ^oMaar hij zeide nog des te meer: Al moest ik met U sterven, zo zal ik U geenszins verloochenen. En insgelijks zeiden zij ook allen.

^o Joh. 13:37.

Gethsémané

32 ^pEn zij kwamen in een plaats welker naam was Gethsémané; en Hij zeide tot Zijn discipelen: Zit hier neder, tot-

dat Ik gebeden zal hebben.

p Matth. 26:36. Luk. 22:39. Joh. 18:1.

33 En Hij nam met Zich Petrus en Jakobus en Johannes, en begon ontsteld en zeer beangst te worden;

34 En zeide tot hen: ^aMijn ziel is geheel bedroefd tot den dood toe; blijft hier en waakt.

q Joh. 12:27.

35 ^rEn een weinig voortgegaan zijnde, viel Hij op de aarde, en bad, zo het mogelijk ware, dat die ure van Hem voorbijging.

r Luk. 22:41.

36 En Hij zeide: Abba, Vader, alle dingen zijn U mogelijk; neem dezen drinkbeker van Mij weg; ^sdoch niet wat Ik wil, maar wat Gij *wilt*.

s Joh. 6:38.

37 ^tEn Hij kwam en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: Simon, slaapt gij? Kunt gij niet één uur waken?

t Matth. 26:40. Luk. 22:45.

38 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt; ^vde geest *is* wel gewillig, maar het vlees is zwak.

v Gal. 5:17.

39 En wederom heengegaan zijnde, bad Hij, sprekende dezelfde woorden.

40 En wedergekeerd zijnde, vond Hij hen wederom slapende, want hun ogen waren bezwaard; en zij wisten niet wat zij Hem antwoorden zouden.

41 En Hij kwam ten derden male en zeide tot hen: Slaapt *nu* voort en rust. Het is genoeg; de ure is gekomen; zie, de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.

42 Staat op, laat ons gaan; zie, die Mij verraadt, is nabij.

Jesus geeft Zich gevangen

43 ^xEn terstond, als Hij nog sprak, kwam Judas aan, die een was van de twaalve, en met hem een grote schare met zwaarden en stokken, *gezonden* van de overpriesters en de schriftgeleerden en de ouderlingen.

x Matth. 26:47. Luk. 22:47. Joh. 18:3.

44 En die Hem verried, had hun een gemeenschappelijk teken gegeven, zeggende: Dien ik kussen zal, Die is het; grijpt Hem en leidt Hem zekerlijk heen.

45 En als hij gekomen was, ging hij terstond tot Hem en zeide: Rabbi, Rabbi; en ^ykuste Hem.

y 2 Sam. 20:9.

46 En zij sloegen hun handen aan Hem en grepen Hem.

47 En een dergenen die daarbij stonden, het zwaard trekkende, sloeg den dienstknecht des hogepriesters en hieuw hem zijn oor af.

48 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen een moordenaar, om Mij te vangen?

49 Dagelijks was Ik bij ulieden in den tempel lerende, en gij hebt Mij niet gegrepen; maar *dit geschiedt* ^zopdat de Schriften vervuld zouden worden.

z Ps. 22:7; 69:10. Luk. 24:25.

50 ^aEn zij Hem verlatende, zijn allen gevlucht.

a Job 19:13. Ps. 88:9.

51 En een zeker jongeling volgde Hem, hebbende een linnen kleed omgedaan over het naakte *lijf*, en de jongelingen grepen hem.

52 En hij het linnen kleed verlatende, is naakt van hen gevlucht.

Voor den Groten Raad

53 ^bEn zij leidden Jezus heen tot den hogepriester; en bij hem vergaderden al de overpriesters en de ouderlingen en de schriftgeleerden.

b Matth. 26:57. Luk. 22:54. Joh. 18:13, 24.

54 En Petrus volgde Hem van verre, tot binnen in de zaal des hogepriesters, en hij was medezittende met de dienaren en zich warmende bij het vuur.

55 ^cEn de overpriesters en de gehele Raad zochten getuigenis tegen Jezus om Hem te doden, en vonden niet.

c Matth. 26:59. Hand. 6:13.

56 Want velen getuigden valselijk tegen Hem en de getuigenissen waren niet eenparig.

57 En enigen opstaande, getuigden valselijk tegen Hem, zeggende:

58 Wij hebben Hem horen zeggen: ^dIk zal dezen tempel, die met handen gemaakt is, afbreken, en in drie dagen een anderen, zonder handen gemaakt, bouwen.

d Mark. 15:29. Joh. 2:19.

59 En ook alzo was hun getuigenis niet eenparig.

60 ^eEn de hogepriester in het midden

opstaande, vraagde Jezus, zeggende: Antwoordt Gij niets? Wat getuigen dezen tegen U?

e Matth. 26:62.

61 ^fMaar Hij zweeg stil en antwoordde niets. Wederom vraagde Hem de hogepriester en zeide tot Hem: Zijt Gij de Christus, de Zoon des gezegenden Gods?

f Jes. 53:7. Hand. 8:32.

62 En Jezus zeide: Ik ben het; ^gen gijlieden zult den Zoon des mensen zien zitten ter rechterhand der kracht Gods en komen met de wolken des hemels.

g Dan. 7:13. Matth. 16:27; 24:30; 25:31. Luk. 21:27.

Hand. 1:11. 1 Thess. 4:16. 2 Thess. 1:10. Openb. 1:7.

63 En de hogepriester scheurende zijn klederen, zeide: Wat hebben wij nog getuigen van node?

64 Gij hebt de godslastering gehoord: wat dunkt ulieden? En zij allen veroordeelden Hem des doods schuldig te zijn.

65 En sommigen begonnen Hem te bespuwen, en Zijn aangezicht te bedekken, en ^hmet vuisten te slaan, en tot Hem te zeggen: Profeteer. En de dienaars gaven Hem kinnebakslagen.

h Job 16:10. Jes. 50:6. Joh. 19:3.

Jezus door Petrus verloochend

66 ⁱEn als Petrus beneden in de zaal was, kwam een van de dienstmaagden des hogepriesters;

i Matth. 26:58, 69. Luk. 22:55. Joh. 18:16, 17.

67 En ziende Petrus zich warmende, zag zij hem aan en zeide: Ook gij waart met Jezus den Nazaréner.

68 Maar hij heeft het geloochend, zeggende: Ik ken Hem niet, en ik weet niet wat gij zegt. En hij ging buiten in de voorzaal, en de haan kraaide.

69 ^kEn de dienstmaagd hem wederom ziende, begon te zeggen tot degenen die daarbij stonden: Deze is een van die.

k Matth. 26:71. Luk. 22:58. Joh. 18:25.

70 Maar hij loochende het wederom. En een weinig daarna, die daarbij stonden, zeiden wederom tot Petrus: Waarlijk, gij zijt een van die; want gij zijt ook een Galileeër en uw spraak gelijkt.

71 En hij begon *zichzelven* te vervloeken en te zweren: Ik ken dezen Mens niet, Dien gij zegt.

72 En de haan kraaide de tweede maal; en Petrus werd indachtig het woord hetwelk Jezus tot hem gezegd had: ^lEer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen. En hij *zich* vandaar makende, weende.

l Matth. 26:34, 75. Luk. 22:61. Joh. 13:38; 18:27.

Voor Pilatus

15 EN ^aterstond des morgens vroeg hielden de overpriesters tezamen raad met de ouderlingen en schriftgeleerden en den gehelen Raad; en Jezus gebonden hebbende, brachten zij Hem heen en gaven Hem ^baan Pilatus over.

a Ps. 2:2. Matth. 27:1. Luk. 22:66; 23:1.

Joh. 18:28. b Hand. 3:13.

2 ^cEn Pilatus vraagde Hem: Zijt Gij de Koning der Joden? En Hij antwoorde de zeide tot hem: Gij zegt het.

c Matth. 27:11. Luk. 23:3. Joh. 18:33.

3 En de overpriesters beschuldigden Hem van vele *zaken*; maar Hij antwoordde niets.

4 ^dEn Pilatus vraagde Hem wederom, zeggende: Antwoordt Gij niets? Zie hoevele *zaken* zij tegen U getuigen.

d Matth. 27:13. Joh. 19:10.

5 En Jezus heeft niets meer geantwoord, zodat Pilatus zich verwonderde.

6 ^eEn op het feest liet hij hun één gevangene los, wien zij ook begerden.

e Matth. 27:15. Luk. 23:17. Joh. 18:39.

7 ^fEn er was een, genaamd Barábbas, gevangen met *andere* medeoproermakers, die in het oproer een doodslag gedaan had.

f Matth. 27:16. Luk. 23:19. Joh. 18:40.

8 En de schare riep uit en begon te begeren *dat hij deed* gelijk hij hun altijd gedaan had.

9 En Pilatus antwoordde hun, zeggende: Wilt gij dat ik u den Koning der Joden loslaat?

10 (Want hij wist dat Hem de overpriesters door nijd overgeleverd hadden.)

11 ^gMaar de overpriesters bewogen de schare, dat hij hun liever Barábbas zou loslaten.

g Matth. 27:20. Luk. 23:18. Joh. 18:40. Hand. 3:14.

12 En Pilatus antwoordende zeide wederom tot hen: Wat wilt gij dan dat ik

met Hem doen zal, Dien gij een Koning der Joden noemt?

13 En zij riepen wederom: Kruis Hem.

14 Doch Pilatus zeide tot hen: Wat heeft Hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer: Kruis Hem.

15 ^hPilatus nu, willende de schare te vreden stellen, heeft hun Barábbas losgelaten, en gaf Jezus over, als hij Hem gegeteld had, om gekruist te worden.

^h Matth. 27:26. Joh. 19:1.

Jezus bespot en weggeleid

16 ⁱEn de krijgsknechten leidden Hem binnen in de zaal, welke is het recht-huis, en riepen de ganse bende teza-men;

ⁱ Matth. 27:27. Joh. 19:2.

17 En deden Hem een purperen mantel aan, en een doornenkroon gevlochten hebbende, zetten Hem *die* op;

18 En begonnen Hem te groeten, zeggende: Wees gegroet, *Gij* Koning der Joden.

19 En sloegen Zijn hoofd met een rietstok, en bespogen Hem, en vallende op de knieën aanbaden Hem.

20 En als zij Hem bespot hadden, deden zij Hem den purperen mantel af en deden Hem Zijn eigen klederen aan en leidden Hem uit om Hem te kruisigen.

21 ^kEn zij dwongen enen Simon van Cyréne, die *daar* voorbijging, komende van den akker, den vader van Alexander en Rufus, dat hij Zijn kruis droeg.

^k Matth. 27:32. Luk. 23:26.

Golgotha

22 ^lEn zij brachten Hem tot de plaats Golgotha, hetwelk is, overgezet zijnde, Hoofdschedelplaats.

^l Matth. 27:33. Luk. 23:33. Joh. 19:17.

23 En zij gaven Hem gemirreden wijn te drinken; maar Hij nam *dien* niet.

24 ^mEn als zij Hem gekruisigd hadden, ⁿverdeelden zij Zijn klederen, werpende het lot over dezelve, wat een iegelijk wegnemen zou.

^m Matth. 27:35. Luk. 23:34. Joh. 19:23. ⁿ Ps. 22:19.

25 En het was de derde ure, en zij kruisigden Hem.

26 ^oEn het opschrift Zijner beschuldi-

ging was boven Hem geschreven: DE KONING DER JODEN.

^o Matth. 27:37. Luk. 23:38. Joh. 19:19.

27 En zij kruisigden met Hem twee moordenaars, een aan *Zijn* rechter- en een aan *Zijn* linkerzijde.

28 ^pEn de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En Hij is met de misdadigen gerekend.

^p Jes. 53:12. Luk. 22:37.

29 ^qEn die voorbijgingen lasterden Hem, schuddende hun hoofden, en zeggende: Ha, ^rGij Die den tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt,

^q Ps. 22:8; 69:21; 109:25. Matth. 27:39.

Luk. 23:35. ^r Joh. 2:19.

30 Behoud Uzelven en kom af van het kruis.

31 En insgelijks ook de overpriesters met de schriftgeleerden zeiden tot elkander, al spottende: Hij heeft anderen verlost; Zichzelven kan Hij niet verlossen.

32 De Christus, de Koning Israëls, kome nu af van het kruis, opdat wij het zien en geloven mogen. Ook die met Hem gekruist waren, smaadden Hem.

33 ^sEn als de zesde ure gekomen was, werd er duisternis over de gehele aarde, tot de negende ure toe.

^s Matth. 27:45. Luk. 23:44.

34 En te negender ure riep Jezus met grote stem, zeggende: ^tELOÏ, ELOÏ, LAMMA SABACHTHANI? Hetwelk is, overgezet zijnde: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?

^t Ps. 22:2. Matth. 27:46.

35 En sommigen van die daarbij stonden, *dit* horende, zeiden: Zie, Hij roept Elia.

36 ^vEn er liep een en vulde een spons met edik, en stak ze op een rietstok, en gaf Hem te drinken, zeggende: Houdt stil; laat ons zien of Elia komt om Hem af te nemen.

^v Ps. 69:22. Joh. 19:29.

37 En Jezus een grote stem van *Zich* gegeven hebbende, gaf den geest.

38 ^xEn het voorhangsel des tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden.

^x 2 Kron. 3:14. Matth. 27:51. Luk. 23:45.

39 ^yEn de hoofdman over honderd, die daarbij tegenover Hem stond, ziende

dat Hij alzo roepende den geest gegeven had, zeide: Waarlijk, deze Mens was Gods Zoon.

^y Matth. 27:54. Luk. 23:47.

40 ^zEn er waren ook vrouwen ^avan verre *dit* aanschouwende, onder welke ook was Maria Magdaléna, en Maria, de moeder van Jakobus den kleine en van Joses, en Salome;

^z Matth. 27:55. Luk. 23:49. a Ps. 38:12.

41 Welke ook, toen Hij in Galiléa was, Hem waren gevolgd en ^bHem gediend hadden; en vele andere *vrouwen*, die met Hem naar Jeruzalem opgekomen waren.

^b Luk. 8:2, 3.

De begrafenis

42 ^cEn als het nu avond was geworden, omdat het de voorbereiding was, welke is de voorsabbat,

^c Matth. 27:57. Luk. 23:50. Joh. 19:38.

43 Kwam Jozef, die van Arimathéa was, een aanzienlijk raadsheer, die ook zelf het Koninkrijk Gods was verwachtende, en zich verstoutende, ging hij in tot Pilatus en begeerde het lichaam van Jezus.

44 En Pilatus verwonderde zich dat Hij reeds gestorven was; en den hoofdman over honderd tot zich geroepen hebbende, vraagde hem of Hij al lang gestorven was.

45 En als hij het van den hoofdman over honderd verstaan had, schonk hij Jozef het lichaam.

46 En hij kocht fijn linnen, en Hem afgenomen hebbende, wond *Hem* in dat fijne linnen, en ^dlegde Hem in een graf, hetwelk uit een steenrots gehouwen was; en hij wentelde een steen tegen de deur des graf.

^d Matth. 12:40; 26:12; 27:60. Luk. 23:53.

47 En Maria Magdaléna en Maria, *de moeder* van Joses, aanschouwden waar Hij gelegd werd.

De opstanding

16 EN^a als de sabbat voorbijgegaan was, hadden Maria Magdaléna en Maria, *de moeder* van Jakobus, en Salome specerijen gekocht, opdat zij kwamen en Hem zalfden.

^a Matth. 28:1. Luk. 24:1. Joh. 20:1.

2 En zeer vroeg op den eersten *dag* der

week, kwamen zij tot het graf, als de zon opging;

3 En zeiden tot elkander: Wie zal ons den steen van de deur des graf afwentelen?

4 (En opziende zagen zij dat de steen afgewenteld was) want hij was zeer groot.

5 ^bEn in het graf ingegaan zijnde, zagen zij een jongeling zittende ter rechterzijde, bekleed met een wit lang kleed, en werden ontsteld.

^b Matth. 28:2. Joh. 20:12.

6 Maar hij zeide tot hen: ^cWeest niet ontsteld. Gij zoekt Jezus den Nazaréner, Die gekruist was; Hij is opgestaan, Hij is hier niet; ziet de plaats waar zij Hem gelegd hadden.

^c Matth. 28:5. Luk. 24:5.

7 Doch gaat heen, zegt Zijn discipelen en Petrus, dat Hij u ^dvoorgaat naar Galiléa; aldaar zult gij Hem zien, ^egelijk Hij ulieden gezegd heeft.

^d Hand. 1:3; 13:31. 1 Kor. 15:5.

^e Matth. 26:32; 28:10. Mark. 14:28.

8 ^fEn zij haastelijk uitgegaan zijnde, vluchtten van het graf; en beving en ontzetting had hen bevangen; en zij zeiden niemand iets, want zij waren bevreesd.

^f Matth. 28:8. Luk. 24:9. Joh. 20:18.

Drie verschijningen

9 En als Jezus opgestaan was des morgens vroeg op den eersten *dag* der week, verscheen Hij ^geerst aan Maria Magdaléna, ^huit welke Hij zeven duivelen uitgeworpen had.

^g Joh. 20:14, 16. ^h Luk. 8:2.

10 Deze heengaande boodschapte het dengenen die met Hem geweest waren, welke treurden en weenden.

11 En als dezen hoorden dat Hij leefde en van haar gezien was, geloofden zij het niet.

12 ⁱEn na dezen is Hij geopenbaard in een andere gedaante aan twee van hen, daar zij wandelden en in het veld gingen.

ⁱ Luk. 24:13.

13 Dezen ook heengaande, boodschapten het den anderen, *maar* zij geloofden ook die niet.

14 ^kDaarna is Hij geopenbaard aan de elve, terwijl zij aanzaten, en verweet *hun* hun ongelovigheid en hardigheid der harten, omdat zij niet geloofd hadden degenen die Hem gezien hadden na-

dat Hij opgestaan was.

^k Luk. 24:36. Joh. 20:19. 1 Kor. 15:5.

15 En Hij zeide tot hen: ^lGaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie allen creaturen. ^l Matth. 28:19. Joh. 15:16.

16 Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; ^mmaar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden. ^m Joh. 3:18; 12:48.

17 En dengenen die geloofd zullen hebben, zullen deze tekenen volgen: ⁿin Mijn Naam zullen zij duivelen uitwerpen; ^omet nieuwe tongen zullen zij spreken; ⁿ Luk. 10:17. Hand. 5:16; 8:7; 16:18; 19:12.

^o Hand. 2:4; 10:46; 19:6.

18 ^pSlangen zullen zij opnemen; en al

is het dat zij iets dodelijks zullen drinken, dat zal hun niet schaden; ^qop kranken zullen zij de handen leggen, en zij zullen gezond worden.

^p Luk. 10:19. Hand. 28:5. ^q Hand. 28:8.

De hemelvaart

19 De Heere dan, nadat Hij tot hen gesproken had, ^ris opgenomen in den hemel en is gezeten aan de rechterhand Gods. ^r Luk. 24:50, 51. Hand. 1:9.

20 En ^szij uitgegaan zijnde, predikten overal, en ^tde Heere wrocht mede en bevestigde het Woord door tekenen die daarop volgden. Amen.

^s Hand. 1:2. 1 Tim. 3:16. ^t Hand. 14:3. Hebr. 2:4.

